

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ПРОГРАМИРАНЕ НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ”

ИЗИСКВАНИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

**по покана за представяне на проектно предложение
чрез процедура за директно предоставяне на
безвъзмездна финансова помощ**

Приоритетна ос 1: „Устойчиво и интегрирано градско развитие”

Операция 1.5: „Системи за устойчив градски транспорт”

Схема за безвъзмездна финансова помощ:

**BG161PO001/1.5-03/2011 „Подкрепа за интегриран градски транспорт
в петте големи града”**

Конкретни бенефициенти:

**Община Пловдив, община Варна, община Русе,
община Стара Загора и община Плевен**

Бюджетна линия: **BG161PO001/1.5-03/2011**

Краен срок за кандидатстване:
15 март 2012 г.

За община Русе 2 май 2012 г.

Код по приоритетна тема:	25,28,52
Код по форма на финансиране:	01
Код по териториална спецификация:	01
Код по местонахождение:	BG

София, Април 2012 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА “РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ”	8
1.1.	Въведение	8
1.2.	Институционална рамка за прилагане на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ:	9
1.3.	Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие”	9
1.4.	Операция 1.5. „Системи за устойчив градски транспорт”	10
2.	СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ „ПОДКРЕПА ЗА ИНТЕГРИРАН ГРАДСКИ ТРАНСПОРТ В ПЕТТЕ ГОЛЕМИ ГРАДА”	12
2.1.	Цели на схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	12
2.2.	Процедура за изпълнение на схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	13
3.	ФИНАНСОВА РАМКА	13
3.1.	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по настоящата схема	13
3.2.	Финансов принос на бенефициента	14
4.	ПРАВИЛА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ПО НАСТОЯЩАТА схема	15
4.1.	Конкретен бенефициент	15
4.1.1.	<i>Партньорство и допустимост на партньорите</i>	16
4.1.2.	<i>Изпълнители от страна на Бенефициента</i>	17
4.2.	Правила по отношение на проекти, генериращи приходи	17
4.3.	Режим на държавни помощи	18
4.4.	Допустими дейности по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	19
4.4.1.	<i>Продължителност</i>	19
4.4.2.	<i>Териториален обхват</i>	19
4.4.3.	<i>Допустими дейности за финансиране</i>	19
4.4.4.	<i>Недопустими дейности/проекти за финансиране по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ</i>	22
4.4.5.	<i>Степен на готовност/зрялост на проекта</i>	22
4.5.	Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ по настоящата схема	25
4.6.	Недопустими разходи	30
5.	НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ	31
5.1.	Съдържание на проектното предложение	31
5.1.1.	<i>Формуляр за кандидатстване</i>	31
5.1.2.	<i>Списък на документите, които се прилагат към формуляра за кандидатстване</i>	32
5.1.3.	<i>Съпътстващи документи</i>	33
5.2.	Как и къде се изпраща проектното предложение	33
5.3.	Допълнителна информация и разяснения	34
5.4.	Оценка на проектното предложение	34
5.5.	Уведомяване относно решението на Управляващия орган	38
5.6.	Процедура за сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	39
5.6.1.	<i>Специфични условия за изпълнението на проектите</i>	39

5.6.2. Окончателен размер на финансирането, предоставено от Договарящия орган	40
5.6.3. Невъзможност да се изпълнят целите на проекта	40
5.6.4. Промени в договора и бюджета	40
5.6.5. Плащания.....	40
5.6.6. Наблюдение на изпълнението на проекта и постигане на заложените резултати	41
5.6.7. Отчитане на проектите.....	41
5.6.8. Публичност	41
5.7. Списък на приложенията	42

Обяснителни бележки

Анекс	Документ, с който се изменят или допълват условията на сключения вече договор
Безвъзмездна финансова помощ	Без да противоречи на чл. 108 от Регламент (ЕО, Евратом) No 1605/2002г., това са средства, предоставени от ОП "Регионално развитие", включително съответното национално съфинансиране, с цел изпълнението на одобрен проект, насочен към постигане на определени резултати.
Бенефициент на безвъзмездна финансова помощ	Лицата, посочени в чл.2, ал. 4 от Регламент (ЕО) No 1083/2006г. - публичен или частен стопански субект, организация или предприятие, които отговаря за започването или за започването и изпълнението на операциите. В рамките на схемите за помощ по член 107 от Договора за създаване на ЕО бенефициентите са публични или частни предприятия, които изпълняват отделен проект и получават публична помощ.
Възстановим данък добавена стойност	Сумата на платения данък върху добавената стойност, която регистрираното по реда на Закона за данък върху добавената стойност лице има право да приспадне от задълженията си по Закона за данък върху добавената стойност, включително когато, като е имало това право, не го е упражнило по реда на закона.
Договарящ орган	Орган, който провежда процедури за набиране и оценка на проектни предложения и сключва договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.
Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	Договор, сключен между Ръководителя на Договарящия орган и бенефициент, за предоставяне и разходване на безвъзмездна финансова помощ с цел изпълнение на одобрен проект.
Допустими разходи	Разходите, които могат да бъдат приети като разрешени по един проект по смисъла на ПМС № 62 от 21.03.2007 г. и ПМС № 245 от 09.10.2007 г..
Кандидат	Водеща организация и партньор, които разработват проектно предложение с цел бъдещо изпълнение на одобрения проект.
Критерии за допустимост на кандидатите	Критерии относно кандидатите, които могат да бъдат бенефициенти по конкретната безвъзмездна финансова помощ.
Критерии за допустимост на проектите дейности	Изисквания, които се отнасят до видовете дейности, предвидени за изпълнение в рамките на проектите предложения, които отговарят на приоритетите и целите на конкретната безвъзмездна финансова помощ, както и на правилата и законодателството в областта на държавните помощи.
Критерии за оценка на проектите предложения	Критерии, изготвени и одобрени от Управляващия орган, съобразени с критериите за подбор на проекти на ниво операции, одобрени от Комитета за наблюдение по съответната оперативна програма, създаден с Постановление № 182 на Министерския съвет от 2006 г. за създаване на Комитети за наблюдение на Националната стратегическа референтна рамка и Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, в съответствие с които се извършват оценката и изборът на проекти, които да бъдат съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз.
Недопустими разходи	Разходи, които не могат да бъдат приети като допустими по проект и не могат да бъдат включени в искане за плащане по смисъла на

	ПМС № 62 от 21.03.2007 г. и ПМС № 245 от 09.10.2007 г.
Нередност	Всяко нарушение на разпоредба на общностното и/или националното законодателства, произтичащо от действие или бездействие на стопански субект, което има или би имало като последица нанасянето на вреда на общия бюджет на Европейския съюз и/или националния бюджет, като отчете неоправдан разход.
Одитен орган	Структурата, която е функционално независима от Управляващия орган и Сертифициращия орган и е отговорна за проверката на ефективното функциониране на системите за управление и контрол.
Оперативна програма	Документ, представен от държава-членка и одобрен от Комисията, който определя стратегия за развитие съгласно набор от приоритети, които следва да се осъществят с помощта на Структурните фондове и Кохезионния фонд.
Операция	Проект или група от проекти, избрани от Управляващия орган на съответната Оперативна програма или от друго звено под негова отговорност, съгласно критерии, определени от Комитета за наблюдение, и изпълняван/и от един или повече бенефициенти, с оглед постигане целите на Приоритетното направление, в рамките на което се изпълнява/т.
Оценителна комисия	Комисия, сформирана от най-малко трима членове, които притежават необходимата квалификация и професионална компетентност за предоставяне на обосновано становище по проектните предложения.
Оценка на административното съответствие	Етап от оценката на проектното предложение, при който се извършва проверка относно формалното представяне на проектното предложение.
Оценка на допустимостта	Етап от оценката на проектното предложение, при който оценяването се извършва чрез прилагане на критериите за допустимост на кандидатите и на проектните дейности.
Покана за набиране на проектни предложения	Обществена покана от страна на Управляващия орган, адресирана към ясно дефинирани категории кандидати (потенциални бенефициенти), с цел те да разработят проектни предложения в рамките на специфична операция.
Приоритетна ос	Една от целите на стратегията в оперативна програма, която включва група операции, които са свързани и имат специфични измерими цели.
Проект	Съвкупност от взаимосвързани и взаимодопълващи се дейности с предварително определена цел/и, необходими ресурси и времева рамка за изпълнение, водещи до постигането на конкретни количествено-измерими резултати.
Проекти, генериращи приходи	Всяка дейност, която включва инвестиция в инфраструктура, чието използване подлежи на такси, заплащани директно от ползвателите или всяка дейност, която включва продажбата или отдаването под наем на земя или сгради или всяко друго предоставяне на услуги срещу заплащане (чл. 55 от Регламент 1083/11.07.2006 г.).
Проектно предложение	Предложение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изпълнението на определен проект, включващо формуляр за кандидатстване и други придружителни документи.
Публични органи	Бюджетни предприятия съгласно параграф 1, т.1 от

	Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството.
Сертифициращ орган	Структурата, отговорна за сертифициране на разходите по всяка оперативна програма и за подготвяне и изпращане на ЕК на сертифицирана декларация за разходите и искане за плащане по всяка оперативна програма.
Схема за безвъзмездна финансова помощ	Това е общоприетото название на безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма. В настоящите изисквания безвъзмездна финансова помощ и схема за безвъзмездна финансова помощ се използват като синоними.
Техническа и финансова оценка	Оценка по същество на проектните предложения, която се извършва в съответствие с критериите за оценка, одобрени от Комитета за наблюдение на Оперативната програма.
Управляващ орган	Структурата, определена да осъществява функцията по управление на оперативната програма и отговорна за нейното ефективно, ефикасно и законосъобразно изпълнение.

Списък на съкращенията

БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейският социален фонд
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОЛАФ	Европейска служба за борба с измамите.
ОПРР	Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013 г.
ПМС	Постановление на Министерски съвет
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СМР	Строително-монтажни работи

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА “РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ”

1.1. Въведение

Оперативната програма „Регионално развитие” 2007-2013 (ОПРР) представлява единна оперативна програма за всичките шест района в България, които са избираеми за финансиране по цел „Сближаване” на политиката за сближаване на ЕС. ОПРР е разработена в съответствие с целите на Европейския съюз, определени в Стратегическите насоки за сближаване на Общността за периода 2007-2013 година. Също така, ОПРР е в съответствие с Националната стратегическа референтна рамка на Република България и с Националната програма за реформи. В този по-широк контекст всички действия, предвидени в рамките на ОПРР, ще включват приоритетите на Общността, които подкрепят устойчивото развитие чрез укрепване на растежа, конкурентоспособността и заетостта, социалното включване, както и опазване качеството на околната среда.

Оперативна програма „Регионално развитие” за периода 2007-2013 г. трябва да изпълни следните средносрочни цели:

Обща цел на програмата

- ☞ Подобряване качеството на живот и работната среда с по-добър достъп до основните услуги и нови възможности за повишена регионална конкурентоспособност и устойчиво развитие.

Специфични цели на програмата

- ☞ Изграждане на устойчиви и динамични градски центрове, свързани с техните по-слабо урбанизирани периферни територии, като по този начин се увеличават възможности за просперитет и развитие.
- ☞ Осигуряване на по-добър достъп до пътни, ИКТ и енергийни мрежи за изостаналите райони.
- ☞ Повишаване на регионалния туристически потенциал за развитие и маркетинг на устойчиви, диверсифицирани, специфични за региона туристически продукти с висока добавена стойност.
- ☞ Мобилизиране на регионалните и местни технически и институционални възможности и ресурси за осъществяване на политики за регионално развитие.

ОП „Регионално развитие” поставя стратегически акцент върху ограничен брой въпроси в отговор на потребността от изпълнение на целите на ЕС за постигане на растеж и трудова заетост в светлината на подновената Лисабонска стратегия, чрез използване на инструментите на политиката за сближаване и Стратегическите насоки на Общността за сближаване 2007–2013. Акцентът се поставя върху избрана комбинация от няколко стратегически области, попадащи главно в обхвата на първите основни насоки.

- ☞ *Стратегията на ОПРР е да се повиши конкурентоспособността и привлекателността на регионите и общините и да се намалят различията между и особено в рамките на шестте района за планиране на ниво NUTS II посредством подобряване на индустриалната, жилищната, социалната, екологичната и културна среда на градските райони и достъпността на селските райони по отношение на пътните, информационните и комуникационни, както и енергийните мрежи.*

Стратегията ще бъде изпълнена посредством пет приоритетни оси, както следва:

- Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие
- Приоритетна ос 2: Регионална и местна достъпност
- Приоритетна ос 3: Устойчиво развитие на туризма
- Приоритетна ос 4: Местно развитие и сътрудничество
- Приоритетна ос 5: Техническа помощ

1.2. Институционална рамка за прилагане на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ:

Управляващ орган на ОПРР е Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие“ в Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Управляващият орган носи отговорност за управлението на ОПРР, съгласно Регламент (ЕО) № 1083/2006г.

Договарящ орган на ОПРР - Управляващият орган е и Договарящ орган, по смисъла на ПМС №121/2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, и по Програма ФАР на Европейския съюз, (обн. ДВ, бр.45/07 г.).

Комитет за наблюдение на ОПРР одобрява критериите за избор на операции по ОПРР, осъществява наблюдение, одобрява корективни мерки и други функции, произтичащи от Регламент (ЕО) 1083/2006г. и ПМС №182 / 21.07.2006 г.

Сертифициращ орган е Дирекция “Национален фонд” в Министерство на финансите. Съгласно чл. 61 от Регламент (ЕО) №1083/ 2006г., Сертифициращият орган е отговорен за сертифициране на разходите, извършени от бенефициентите.

Одитен орган е ИА „Одит на средствата от ЕС“ към Министъра на финансите. Съгласно чл. 62 от Регламент (ЕО) №1083/ 2006г., Одитният орган е отговорен за извършване на одити, за проверка на ефективното функциониране на системата за управление и контрол на оперативната програма.

Централно координационно звено е структурата, която координира и следи изпълнението на целите на НСРР в процеса на усвояване на средствата от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС в страната. Функциите на структурата се изпълняват от дирекции „Програмиране на средствата от ЕС“, дирекция „Мониторинг на средствата от ЕС“ и „Информация и системи за управление на средствата от ЕС“.

1.3. Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие”

Настоящите насоки за кандидатстване по схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ *BG161PO001/1.5-03/2011 „Подкрепа за интегриран градски транспорт в петте големи града”* са в рамките на приоритетна ос 1 на ОПРР „Устойчиво и интегрирано градско развитие”.

Приоритетна ос 1 попада в обхвата на сферата на действие на ЕФРР, посочена в чл.3.2 (б) от Регламент(ЕО) 1080/2006г.

Приоритетната ос цели да подпомогне развитието на устойчиви, свързани, достъпни градски центрове, които да бъдат привлекателни за жителите, посетителите, инвеститорите, приходящите работещи в тях и тяхното превръщане в двигател за повишаване конкурентоспособността на регионите.

Приоритетна ос 1 на ОПРР е насочена към подкрепа на широк кръг интервенции с цел подобряване конкурентоспособността на градовете и градските територии и по-специално, осигуряване на условия за развитието на успешни и устойчиви градски райони, свързани помежду си и предоставящи възможности едни на други и на прилежащите им извънградски територии. В рамките на приоритетната ос е особено важно да се подобри привлекателността и конкурентоспособността на градовете с цел осигуряване на адекватно качество на живот и достъп до основни услуги, като се има предвид и опазването на техния екологичен потенциал. Публичните инвестиции ще бъдат насочени към обновяване и разширяване на ключовата за градските системи инфраструктура, която ще поддържа градските райони като центрове за сближаване и растеж и също така насочени към практическото изпълнение на Приоритет 4 от НСРР - “Балансирано териториално развитие”.

Развитието на големите градове ще допринесе за нарастването на възможностите им за насърчаване развитието на районите, чрез интегриране на заобикалящите ги територии и по-слабо урбанизираните региони и ускоряване реализацията на техния икономически, социален, териториален и екологичен потенциал. В периферните територии, при липса на

големи градове, ще е необходимо стимулирането на средните и по-малки градове чрез целева държавна политика, която да им помогне да компенсират отсъствието на големи градове чрез собственото си ускорено развитие. Процесите на концентрация на градовете трябва да се управляват така, че да се достигнат задоволителни резултати, свързани с устройство на територията, обща конкурентоспособност и сближаване на регионите.

Бъдещето на градовете зависи от борбата срещу нарастващата бедност, социалната изолация и загубата на определени градски функции. Чрез интегриране на градските функции в едно населено място, всички жители ще имат подходящ достъп до домовете си, до основни услуги и съоръжения, открити пространства, общо и професионално образование, културно развитие и качествено здравно обслужване.

Социално уязвимите групи в българското общество включват хората с увреждания, етническите малцинства, ромската малцинствена общност, децата и семействата в риск, социално слабите и хората със специални нужди, стари хора, трайно безработни, жертви на трафик на хора, наркозависими и бездомни.

Предвид преобладаващия брой на ромското население в бедните градски райони и критичното състояние на техните жилища и липсата на достъп до комунални услуги, настоящата приоритетна ос ще има специален фокус върху това етническо малцинство. Особено внимание ще се обърне на съживяването на градските райони, населени предимно с роми, за да се стимулира социалната интеграция, да се намали престъпността и да се осигурят спокойни условия за живот на гражданите.

Придвижването в градовете и помежду им е от първостепенно значение за качеството на живот, работа, достъпност и ефикасност, а следователно – и за подобряване на икономическата конкурентоспособност. Общественият транспорт е от ключово значение за придвижването в градовете и ефективното им функциониране. Ще се подобри регулирането и управлението на транспорта в по-големите градове, като ще се предоставят по-добри възможности за паркиране на превозни средства. Градските центрове ще разполагат с добре планирани и интегрирани транспортни системи, които ще стимулират икономическото и социално сближаване в самите градове, ще свързват отдалечени квартали с централните части, като по този начин ще подпомогнат достъпа до пазара на труда и ще улеснят динамиката на културния и социалния живот.

1.4. Операция 1.5. „Системи за устойчив градски транспорт”

Основна цел на операцията е да осигури достъпност и сближаване чрез ефикасни и устойчиви градски транспортни системи.

Развитието на устойчиви системи за градски транспорт, щадящи околната среда, е от особена важност. Това налага големите градове да се стремят към увеличаване на броя пътници, използващи обществен градски транспорт, както и да се разработят програми за изграждане на велосипедни алеи, паркинги за велосипеди и др. Това ще бъде възможно единствено, ако общественият транспорт и интермодалните системи са добре развити, ефективни и привлекателни. Подчертаването на предимствата на обществените транспортни системи може да допринесе за географската и социална интеграция между регионите и градовете и да осигури равен достъп до пазара на труда и социалните услуги.

Организирането на градските системи трябва да бъде планирано така че да подпомага балансираното социално-икономическо развитие на териториите. В този смисъл, специално внимание трябва да бъде отделено на териториалното разпределение, развитието на услугите, предлагани от обществения и частния сектор, на културните и образователни обекти, здравеопазването, транспорта и в частност логистиката.

Целта при развитието на устойчив градски транспорт е подобряване на жизнените и екологични условия в основните градски райони в страната. Ще се акцентира основно върху създаване на по-ефективен и бърз градски транспорт с по-малко потребление на енергия, изграждане на по-достъпна вторична инфраструктура на обществените транспортни мрежи и въвеждане на природосъобразни видове градски транспорт. Чрез поддържането на градска

транспортна система от различни видове превозни средства ще бъде постигнато балансирано разделение и ще се намали отрицателното влияние върху околната среда.

Съсредоточаването на усилията върху изграждането на високоскоростен, привлекателен, достъпен, природосъобразен и удобен обществен градски транспорт ще доведе до избягване на задръстванията и на негативните последици от тях. Поради тази причина той е предмет на особено внимание по тази операция.

Автобусите и тролейбусите са най-популярният начин за придвижване в градовете и в близко бъдеще ще запазят тази своя роля. Автобусният транспорт е най-големият замърсител и неговото по-нататъшно развитие е насочено към намаляване влиянието му върху околната среда.

Осигуряването на околна среда с нива на замърсяване, които не оказват вредно въздействие върху здравето на хората и върху самата природа, както и върху насърчаването на устойчиво развитие в населените места, ще доведе до подобряване на стандарта на живот и социалното благосъстояние на населението. За да се опази здравето на гражданите, е необходимо да се осигури градска среда с високо качество по отношение на:

- Качество на въздуха;
- Намаляване на шумозамърсяването;
- Разработване на системи за устойчив градски транспорт, безвредни за околната среда.

Фоновият шум, причиняван главно от транспорта, е един от основните проблеми на околната среда в големите градове. Наблюдава се постоянна тенденция към увеличаване на неблагоприятните акустични условия в градските райони. Шумът от автомобилния трафик е причина за около 80-85% от общото шумово замърсяване в големите населени места. Проблемите, пряко свързани с шумозамърсяването, причинени от пътният транспорт, са: липса на изградени шумозащитни прегради, неефективна организация на трафика, недобре поддържана пътна мрежа и транспортни средства, както и някои недостатъци на градското планиране.

Настоящата система за контрол на процесите в обществения градски транспорт не е достатъчно ефективна и не позволява вземането на оперативни и перспективни решения относно неговата организация и управление. Въвеждането на автоматизирани системи за управление на трафика и контрол на транспортните процеси в градовете ще осигури подобряване на качеството на услугите в обществения градски транспорт. Освен по-голяма редовност на курсовете и упражняването на контрол в реално време, системите ще позволят запис и контрол на пътуването, натоварване на маршрутите и последващата им оптимизация, и ще намалят възможностите за грешка на водача. Въвеждането на нова система за таксуване и получаване на информация от пътниците в обществения градски транспорт ще позволи разработването на гъвкава тарифна политика, основана на оценката на клиентите, използващи транспортните услуги.

Тъй като градският транспорт е един от най-големите замърсители на околната среда, чрез тази операция политиката за регионално развитие ще подпомага изпълнението на интегрирани стратегии за екологично чист градски транспорт, като част от интегрираните планове за градско възстановяване и развитие. По-ефективно използване на съществуващата инфраструктура ще се постигне чрез укрепване на системи за екологично съобразен обществен транспорт.

2. СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ „ПОДКРЕПА ЗА ИНТЕГРИРАН ГРАДСКИ ТРАНСПОРТ В ПЕТТЕ ГОЛЕМИ ГРАДА”

2.1. Цели на схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Основната цел на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е ***развитието на устойчиви и интегрирани системи за градски транспорт в петте големи града на България (Пловдив, Варна, Русе, Стара Загора и Плевен), допринасящи за подобряване на жизнените и екологични условия.***

Конкретни цели:

- Създаване на по-ефективен и бърз масов градски обществен транспорт с по-малко потребление на енергия;
- Изграждане на по-достъпна вторична инфраструктура на обществените транспортни мрежи и въвеждане на природосъобразни видове градски транспорт;
- Повишаване на привлекателността и степента на използване на масовия градски обществен транспорт;
- Подобряване на функционалността на града и подобряване на мобилността на населението
- Намаляване на задръстванията и повишаване на възможностите на градския транспорт
- Осигуряване на социално включване и равен достъп на групите в неравностойно положение.

Предложеният проект трябва да:

- допринася за устойчивото и интегрирано развитие в агломерационните ареали;
- подобрява качеството на живот, жизнената и работна среда;
- повишава привлекателността на региона;
- отчита потребностите на групите в неравностойно положение;
- бъде съобразен със съответните секторни стратегически документи на национално/ регионално/ местно ниво

Индикатори, посредством които се измерва постигането на целта на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ:

- Намаляване на емисиите на парникови газове (CO₂ и еквивалентни, kt).
- Брой население, облагодетелствано от подобрения масов градски обществен транспорт (допълнително население, което не е използвало обществения транспорт преди подобренията).
- Брой новосъздадени работни места (*изчислява се за целия период на изпълнение на проекта*).
- Степен на използване на масов градски обществен транспорт (включително хора с увреждания) – % увеличение на населението.
- Брой хора с увреждания с улеснен достъп до обществения градски транспорт.

ВАЖНО!

Във формуляра за кандидатстване задължително следва да се посочат всички от гореизброените индикатори.

В случай на съответни интервенции, бенефициентът следва да включи и други индикатори, като например:

- Изградена/Обновена транспортна инфраструктура – дължина на модернизирана транспортна мрежа, брой спирки на обществения градския транспорт, бази за ремонт и поддръжка, дължина на изградените велоалеи.
- Брой новозакупени транспортни средства за обществения градски транспорт.
- Спестено време за пътуване (евро/годишно)
- Намаляване на фоновото ниво на шум (% или dB годишно)

Исходната стойност на индикаторите се изчислява спрямо тяхната стойност в годината, избрана за базова в предпроектното проучване. Целевата стойност се изчислява към първата година, в която се отчитат ползи от **всички** компоненти по проекта (освен ако изрично не е упоменато друго).

2.2. Процедура за изпълнение на схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Процедурата за изпълнение на настоящата схема е **процедура за директно предоставяне** на безвъзмездна финансова помощ в съответствие с чл.6 (1), т.2 на ПМС №121/ 31.05.2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативните програми, съ-финансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС и Вътрешните правила за провеждане на процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на конкретен бенефициент по ОПРР 2007-2013 г.

Съгласно чл.34 ал.1 от ПМС No.121/31.05.2007г. процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е тази, при която проектно предложение може да подаде само кандидат, който изрично е посочен в съответната оперативна програма като конкретен бенефициент на помощта.

Това са предимно случаите, в които една организация/институция/орган притежава изключителна компетентност в областта на конкретната дейност, или е единствената организация, която оперира или има възможност да оперира в сферата на тази дейност.

Конкретни бенефициенти по настоящата схема са общините, на територията на които се намират петте големи града на България: Пловдив, Варна, Русе, Стара Загора и Плевен.

3. ФИНАНСОВА РАМКА

3.1. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по настоящата схема

Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по настоящата схема е както следва:

Бюджетна линия	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ (100%)	Съфинансиране от ЕФРР (85%)	Финансиране от националния бюджет (15%)
BG161PO001/1.5-03/2011	203 655 639,43 лева	173 107 293,52 лева	30 548 345,91 лева
	104 127 475,00 евро	88 508 353,75 евро	15 619 121,25 евро

Общият размер на средствата за всеки от конкретните бенефициенти е както следва:

Бенефициент	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ (100%)	Съфинансиране от ЕФРР (85%)	Финансиране от националния бюджет (15%)
Община Пловдив	41 463 596,00 лева 21 200 000,00 евро	35 244 056,60 лева 18 020 000,00 евро	6 219 539,40 лева 3 180 000,00 евро
Община Варна	90 999 831,43 лева 46 527 475,00 евро	77 349 856,72 лева 39 548 353,75 евро	13 649 974,71 лева 6 979 121,25 евро
Община Русе	26 012 539 лева 13 300 000 евро	22 110 658,15 лева 11 305 000,00 евро	3 901 880,85 лева 1 995 000,00 евро
Община Стара Загора	24 643 458 лева 12 600 000 евро	20 946 939,30 лева 10 710 000,00 евро	3 696 518,70 лева 1 890 000,00 евро
Община Плевен	20 536 215 лева 10 500 000 евро	17 455 782,75 лева 8 925 000,00 евро	3 080 432,25 лева 1 575 000,00 евро

Управляващият орган си запазва правото да не предостави изцяло горепосочената сума, в случай че предвидените за изпълнение дейности изискват по-малък финансов ресурс или представеното проектно предложение не отговаря на изискванията.

С безвъзмездната финансова помощ по схемата се финансират само допустими разходи до размера на финансовия недостиг по проекта, изчислен във финансовия анализ.

3.2. Финансов принос на бенефициента

ВАЖНО!!!

БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ ПО СХЕМАТА Е ДО РАЗМЕРА НА СУМАТА ПО РЕШЕНИЕТО¹ СЪГЛАСНО ПРЕДСТАВЕНИЯ ФИНАНСОВ АНАЛИЗ, НО НЕ ПОВЕЧЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ В ТАБЛИЦАТА ПО-ГОРЕ СТОЙНОСТИ. В ТОЗИ СЛУЧАЙ БЕНЕФИЦИЕНТЪТ СЛЕДВА ДА ОСИГУРИ СОБСТВЕН ПРИНОС В РАЗМЕР НА РАЗЛИКАТА МЕЖДУ ОБЩАТА СТОЙНОСТ НА ПРОЕКТА И РАЗМЕРА НА БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ ПО ОПРР (100%).

Собственият принос от кандидата може да бъде осигурен за целия период на изпълнение на проекта от различни източници, собствени приходи на общината, заем от банка или друга финансова институция и други. Размерът и източниците на финансиране на собственото участие на бенефициента, следва да бъдат отразени във финансовия анализ и в анализа на финансовата устойчивост, изготвени за проекта.

При подаване на проектното предложение кандидатът трябва да удостовери, че:

- разполага с достатъчно налични финансови ресурси за покриване на първоначалните допустими разходи по проекта, преди средствата да му бъдат възстановени от ОПРР;

¹ Съгласно Указанията за прехти, генериращи приходи (Приложение й).

- разполага с финансови ресурси от други източници за покриване на допустимите разходи по проекта, които няма да бъдат финансирани от ОПРР, вкл. собствения принос;
- разполага с финансови ресурси от други източници за покриване на недопустимите разходи, присъщи и необходими за изпълнението на проекта.

Като доказателство за изпълнение на горепосочените изисквания кандидатът следва да представи копие (заверено „Вярно с оригинала“) на един или повече от следните документи:

- решение на Общинския съвет, с което се приема или изменя годишният бюджет на общината, придружено с извлечение от бюджета, където е посочено в кое бюджетно перо са включени горепосочените разходи;
- решение на Общинския съвет за поемане на общински дълг и даване на съгласие за получаване на кредит от определена банка или друга финансова институция, а също и писмено предварително съгласие/уверение/намерение от тази банка/финансова институция за финансиране на горепосочените разходи, ако проектът бъде финансиран по ОПРР;
- решение на Общинския съвет за поемане на общински дълг и даване на съгласие за осигуряване на необходимия финансов ресурс чрез заем от финансова институция и/или собствени средства;
- договор за заем от банка и решение на общинския съвет за ползване на банков кредит;
- документ, удостоверяващ осигурено финансиране от ФЛАГ;
- документ, удостоверяващ получаването на заем от Министерство на финансите или друга публична институция и решение на общинския съвет за ползване на такъв заем;
- запис на заповед или друга ценна книга на заповед, издадена от кмета на общината и решение на общинския съвет, с което упълномощава кмета да издаде съответната ценна книга;
- документ, удостоверяващ осигурено финансиране от държавния бюджет;
- документ, удостоверяващ одобрен заем от ЕИБ или друга международна финансова институция или доказващ наличието на такова съгласие;
- решение на Общински съвет, че средствата ще бъдат осигурени чрез събираните такси от потребителите на услугите за времето на изпълнението на проекта.

4. ПРАВИЛА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА

Настоящите Изисквания за кандидатстване определят правилата за представяне и изпълнение на проект съгласно процедурата на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в съответствие с чл.6 ал.1, т.2 и чл.34 (1) и (2) на ПМС № 121/ 31.05.2007 г., Вътрешните правила за работа на оценителни комисии за оценяване на проекти по ОПРР и Вътрешните правила на Управляващия орган за провеждане на процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на конкретен бенефициент по ОПРР.

4.1. Конкретен бенефициент

Конкретни бенефициенти по настоящата схема са: **община Пловдив, община Варна, община Русе, община Стара Загора и община Плевен.**

4.1.1. Партньорство и допустимост на партньорите

По настоящата схема конкретният бенефициент може да участва самостоятелно или в партньорство.

Допустими партньори по настоящата схема са общинските компании за обществен градски транспорт.

Партньорът участва при изпълнението на проекта, като направените от него разходи в тази връзка са допустими по идентичен начин, както и разходите, направени от бенефициента.

В съответствие с чл. 7, ал. 1, ал. 2 и ал. 5 от ПМС №121/ 31.05.2007 г., партньорите не могат да получат безвъзмездна финансова помощ ако:

- а) са обявени в несъстоятелност, са обект на открито производство по несъстоятелност, ликвидация, тяхната дейност е поставена под съдебен надзор, сключили са споразумение с кредитори, преустановили са стопанска дейност, са обект на производство, свързано с такива въпроси и се намират в подобна процедура съгласно националните законови и подзаконовни актове;
- б) са осъдени за престъпление по служба с влязла в сила присъда;
- в) са признати за виновни за тежки правонарушения при упражняване на професионална дейност, доказани с всякакви средства, които Договарящият орган може да обоснове;
- г) не са изпълнили задълженията, свързани с плащане на вноски за социално осигуряване или плащане на данъци в съответствие с правните разпоредби на Република България;
- д) са осъдени с влязла в сила присъда за измама, корупция, участие в престъпна организация или всякаква друга незаконна дейност, накърняваща финансовите интереси на Общностите;
- е) вследствие на друга процедура за възлагане на обществена поръчка или отпускане на безвъзмездна финансова помощ, финансирани от бюджета на Общностите, са били обявени в тежко нарушение, поради неизпълнение на своите договорни задължения;
- ж) са обект на конфликт на интереси;
- з) са представили умишлено документи с невярно съдържание при осигуряване на информацията, поискана от Договарящия орган като условие за участие в процедурата за кандидатстване за безвъзмездна финансова помощ, или не предоставят тази информация.
- и) член на управителен или контролен орган, както и временно изпълняващ такава длъжност, включително прокурист или търговски пълномощник, е свързано лице по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителната разпоредба на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси с ръководителя на Управляващия/Договарящия орган;
- й) попадат в случаите по чл. 21 или 22 от Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

Изискванията по (и) и (й) се прилагат съответно и за всички лица, които са овластени да представляват партньора и са вписани в търговския регистър или са определени като такива в учредителния акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване.

Партньорът трябва да приложи към документите за кандидатстване декларация, че не попада в нито едно от горепосочените обстоятелства (**Приложение В4**).

В съответствие с чл. 7, ал. 4 от ПМС №121/ 31.05.2007 г. горепосочените изисквания не се отнасят за кандидатите и за партньорите, които са бюджетни предприятия.

ВАЖНО!!!

Партньорството, създадено за целите на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, не е необходимо да бъде регистрирано в съда.

Конкретният бенефициент и партньорът/ите заедно подписват Декларация за партньорство (Приложение Д1) и Договор за партньорство в свободен текст, уреждащ взаимоотношенията между конкретния бенефициент и партньора/ите по време на изпълнение на проекта.

4.1.2. Изпълнители от страна на Бенефициента

Бенефициентът има право да възложи изпълнението на дейностите по проекта на изпълнители. Изпълнителите от страна на конкретния бенефициент не са партньори и изборът им следва да се осъществи съгласно Закона за обществените поръчки и съответните подзаконовни нормативни актове.

Бенефициентът може да делегира на партньора/ите управлението на дейности по проекта.

Договарящият орган ще осъществява предварителен, текущ и последващ контрол за спазване от страна на Бенефициента/партньора на процедурите за определяне на изпълнител. При представяне на искане от страна на Бенефициента за междинно или окончателно плащане Договарящият орган ще извършва проверка на процедурите за определяне на изпълнител, с оглед признаване на разходите за съответната дейност, възложена на изпълнител.

В случай че се констатират нередности при провеждането на процедурите за възлагане на обществени поръчки или при изпълнението на договорите с изпълнителите, Договарящият орган си запазва правото да наложи финансови корекции, да откаже възстановяване на средства или да изиска от бенефициента връщане на вече платени средства за разходите, направени в резултат на процедура, проведена по незаконосъобразен начин.

4.2. Правила по отношение на проекти, генериращи приходи

Проектите, свързани с градски транспорт, са „проекти, генериращи приходи“ по смисъла на чл. 55 от Регламент на Съвета (ЕО) № 1083/2006 г. от 11 юли 2006 г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999. За тези проекти определянето на максималното ниво на финансиране от ЕС се основава на **нивото на финансовия недостиг**, което представлява **делът на дисконтираните инвестиционни разходи, които не се покриват от дисконтираните нетни приходи, генерирани от проекта за референтния период на инвестицията.**

Частта от допустимите разходи по проекта, която отговаря на нивото на финансовия недостиг, е конкретният размер на БФП, която бенефициентът може да получи от оперативната програма, но той **не може да надвишава предвидения максимален размер на безвъзмездната помощ по настоящата схема.** За нуждите на изчисляването на генерирането или негенерирането на прихода, разходите за подготовка на инвестиционния проект се считат за част от инвестиционните разходи.

Когато не е възможно да се оценят предварително приходите, приходите, генерирани в рамките на 5 години от приключването на проекта, се приспадат от разходите за проекта, които са декларирани към Европейската комисия и следва да се възстановят от Бенефициента.

За целите на изчисляването на финансовия недостиг бенефициентът трябва да следва методологията, описана в:

„Ръководство за анализ на инвестиционните проекти по разходи и ползи“ на ЕК от 16.06.2008 г. („Guide to cost-benefit analysis of investment projects“) в частта му „Финансов анализ“, публикуван на интернет страница: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/sf2000_en.htm;

„Работен документ 4: Указания за методологията на извършване на анализ разходи-ползи“ на ГД Регионална политика на ЕК, от 08/2006, наричан по-долу РД4;

„България-Общи указания за анализа на разходите и ползите за проекти, подкрепяни от Кохезионния фонд и ЕФРР в периода 2007-2013 г.“ приети с Решение на МС от 17.06.2009 г., наричани по-долу България - Общи насоки за АРП

Указания за изготвяне на АРП в транспортния сектор“ (МФ, МТИТС, НКЖИ, „Метрополитен“ ЕАД, АПИ);

Пояснения за разработване на пакет документи, насочени към модернизация и развитие на устойчив градски транспорт от март 2011 г. на Звено за изпълнение на проекти към УО (Приложение М към настоящата схема).

4.3. Режим на държавни помощи

Съществува **обща забрана за предоставянето на държавни помощи**².

Държавна помощ е всяка помощ, предоставена от държавата или общината или за сметка на държавни или общински ресурси, пряко или чрез други лица, под каквато и да е форма, която нарушава или застрашава да наруши свободната конкуренция чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия, производството или търговията на определени стоки, или предоставянето на определени услуги, доколкото се засяга търговията между държавите-членки на ЕС.

„Предприятие“ по смисъла на чл. 107 от Договора за функциониране на Европейския съюз е всяка структура, ангажирана със стопанска дейност, независимо от правния ѝ статут и начина ѝ на финансиране³.

Безвъзмездната финансова помощ по настоящата схема ще се предоставя при съблюдаване на законодателството в областта на обществените поръчки и защита на конкуренцията, включително и законодателството по държавните помощи. Безвъзмездната финансова помощ не води до потенциално или действително предимство на бенефициентите. Конкретният бенефициент по настоящата схема е община, и дейностите, които ще бъдат подпомагани, са насочени към подкрепа за градския обществен транспорт. По тази причина при предоставянето на финансови средства за описаните дейности липсват елементите „трансфер на държавни средства“ и наличие на „икономическо предимство“ за конкретния бенефициент и подпомагането не следва да се разглежда като попадащо в обхвата на чл. 107 от Договора за функциониране на Европейския съюз. Същевременно в случай на участие на партньори следва да се има предвид, че безвъзмездната помощ ще представлява допустима държавна помощ, при условие че отговаря на изискванията на Регламент (ЕО) 1370/2007 относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт.

УО осъществява предварителен и последващ контрол за спазването на правилата и процедурите по държавните помощи в ЕС и в Република България при подготовка на настоящата покана и при провеждане на процедурата за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като разглежда структурата и организацията за управление на проекта и последващата форма на експлоатация на изградената инфраструктура, предложени от бенефициентите.

² Чл. 107 от Договора за функциониране на Европейския съюз.

³ Решение на Съда на ЕО от 23 април 1991 г., Klaus Hofner и Fritz Elser срещу Macrotron GmbH. Дело C-41/90 http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=en&numdoc=61990J0041, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61990J0041:BG:NOT>
Решение на Съда на ЕО, дело C-222/04 Cassa di Risparmio di Firenze <http://curia.europa.eu/juris/cgi-bin/form.pl?lang=en&Submit=Rechercher&alldocs=alldocs&docj+docj+docop=docop&docor=docor&docjo=docjo&numaff=C-222/04&datefs=&nomusueldomaine=&mots=&resmax=100>

Бенефициентът ще осъществява предварителен и последващ контрол за спазването на правилата и процедурите по държавните помощи в ЕС и в Република България при изпълнението на проекта, включително при избор на изпълнители на отделните дейности и възлагане на експлоатацията на изградените обекти.

Бенефициентът е длъжен да спазва разпоредбите на действащото законодателство за предоставяне на държавни помощи както при изпълнението на проекта, финансиран чрез оперативната програма, така и при определянето на оператор на инвестицията. Определянето на оператор, който да извършва дейности по последваща експлоатация на придобитите активи, трябва да се извърши при спазване на европейските и национални нормативни актове в областта на държавните помощи. В допълнение бенефициентът е длъжен предварително да уведоми ДО за начина/условията на определяне на оператор на инвестицията по договора за безвъзмездна финансова помощ. В тази връзка при описание на институционалната структура за изпълнение на проекта и експлоатацията на активите бенефициентът следва ясно да демонстрира, че са спазени разпоредбите на законодателството в областта на държавните помощи и по-специално изискванията на Регламент (ЕО) 1370/2007.

Кандидатът по настоящата схема може да получи информацията относно законодателството в областта на държавните помощи и конкретно за изпълнението на произтичащите от него задължения от отдел „Държавни помощи“ на Министерството на финансите и на следния електронен адрес: www.stateaid-bg.com.

Неправомерно отпускане на държавни помощи от страна на бенефициентите може да доведе до прекратяване на финансирането на проектите и до възстановяване на вече изплатени суми, ведно с другите законоустановени последици.

В случай че УО установи нарушения и неправомерно отпускане на държавни помощи от страна на бенефициентите, УО ще уведоми компетентните органи.

4.4. Допустими дейности по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

4.4.1. Продължителност

Планираната продължителност на проектите **не следва да надвишава 36 месеца.**

Бенефициентите трябва да предвидят в продължителността на проекта процедури като подготовка и одобрение на техническа документация, издаване на необходимите разрешителни, процедура за възлагане на обществени поръчки, необходимо време за изпълнение, отчетност, окончателно разплащане от конкретния бенефициент към всички изпълнители, одит, изготвяне на окончателен технически доклад и финансов отчет.

4.4.2. Териториален обхват

Интервенциите по настоящата схема трябва да се осъществяват на територията на Република България, в строителните граници на населеното място, определени в действащите устройствени планове на **градовете Пловдив, Варна, Русе, Стара Загора и Плевен.**

4.4.3. Допустими дейности за финансиране

Допустими дейности за финансиране по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са:

- Разработване на планове за управление на трафика и внедряване на автоматизирани системи за управление и контрол чрез въвеждане и подобряване на системите за управление и информационно обслужване (например центрове за управление на трафика, централизирана компютърна система, детекторни станции за

превозни средства, дистанционно сменяеми информационни табла, комуникационни подсистеми);

- Подобряване на достъпността на градските автобусни спирки – платформи за хора с увреждания, премахване на пречките за ориентация и информация, светлинно и звуково обявяване на спирките, ясно визуално означаване на линиите, разписания, разбираеми и за хора с намалено зрение, информация за незрящи и др.;
- Обновяване на транспортната инфраструктура – контактна мрежа, подобряване на спирки, бази за ремонт и поддръжка и оборудване;
- Развитие на инфраструктурна маршрутна мрежа с нови дестинации до по-отдалечени жилищни райони;
- Осигуряване на система за защита от шума – осигуряване на трамвайните линии с антивибрационни и шумозащитни елементи;
- Разработване и подобряване на системи за обществен градски транспорт, използващи автобуси, трамваи, тролеи, които отговарят на европейската нормативна уредба за вредни емисии от двигателите и използване на възобновяеми/алтернативни енергийни източници в градския транспорт.
- Рехабилитация и реконструкция на улични мрежи, включително системи за видеонаблюдение и др. във връзка с развитието на интегрирана система за градски транспорт;
- Изграждане/ реконструкция/ рехабилитация на пешеходни алеи и тротоари, изграждане на велосипедни пътеки и алеи, пешеходни зони, алеи за пешеходци и велосипедисти, подлези, транспортна инфраструктура, включително свързани дейности, като поставяне на указателни знаци, маркировка и др. като част от интегрираната система за градски транспорт;
- Мерки във връзка с организация на паркирането **в близост до възлови точки на обществения градски транспорт**;
- Провеждане на проучвания и разработване на стратегически документи включително за следващия програмен период за прилагане на единна политика в областта на транспорта и транспортната инфраструктура и за въвеждането на адекватни модели на управление.

Проектното предложение трябва да бъде разработено въз основа на интегриран териториален подход, т.е. система от взаимосвързани действия, които целят трайно подобрене на икономическото, социалното и екологичното състояние на дадена територия. Основата на този процес е „интеграцията“, което означава, че всички дейности в проектното предложение трябва да бъдат разглеждани в тяхната взаимовръзка с оглед на това между отделните елементи да има такава синергия, че цялостното въздействие на проектното предложение да превишава сбора от въздействието на отделните му съставни части, ако те бъдат осъществени поотделно.

ВАЖНО!

Дейности за изграждане/ реконструкция/ рехабилитация трябва задължително да бъдат извършвани върху общинска/държавна недвижима собственост или върху терени с учредено право на строеж в полза на общината.

Рехабилитация/реконструкция на улични мрежи/ пешеходни и велоалеи/ пешеходни зони/ тротоари ще се финансира само при напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване мрежи на подземната техническа инфраструктура и при ясна обвързаност на предвидените интервенции с интегрираната система за обществения градски транспорт. Няма да се финансират проекти, за които е необходимо изграждане на нови или реконструиране на съществуващи мрежи на

подземната техническа инфраструктура в период до 5 години след приключване на дейностите по проекта.⁴ Няма да се финансират дейности, свързани с извършване на текущ ремонт/поддръжка на улична мрежа.

Проектът трябва да включва задължително създаването на достъпна среда за хора с увреждания. В тази връзка, проектното предложение следва да бъде съобразено с изискванията на Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания.

Интервенции, свързани с обществени паркинги, са допустими само в близост до възлови точки на обществения градски транспорт,

При разработването на проектното предложение конкретният бенефициент задължително трябва да предвиди в изпълнението на проекта дейности за:

- **Организация и управление на проекта** – бенефициентът е пряко отговорен за управлението на проекта и осигуряване качествено изпълнение на заложените дейности. Той следва да предвиди достатъчно механизми за вътрешна оценка и контрол, както и за мониторинг на напредъка и предприемането на корективни мерки при необходимост. Бенефициентът задължително назначава екип, който може да включва и лица, работещи по служебно правоотношение в администрацията на общината, както и други физически лица. Бенефициентът има право да възложи управлението на проекта на външен изпълнител по реда на ЗОП. В този случай той следва да посочи в изискванията към кандидатите и основните изисквания по отношение на ключовите експерти.
- **Одит на проекта** – одитът на проекта трябва да бъде извършен от регистриран одитор, член на Института на дипломираните експерт-счетоводители или от фирма за одит, като докладът за фактически констатации трябва да бъде приложен към окончателния финансов отчет на проекта;
- **Дейности за разпространение на информация и публичност** – съгласно чл. 6 от Общите условия към финансираните по Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013 г. договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и Насоките за осъществяване на мерките за информация и публичност, изготвени от Управляващия орган (**Приложение 3** към Изискванията за кандидатстване). С оглед осигуряване публичността и информирането на обществеността относно финансовия принос на ЕС за реализацията на проекта е задължително проектното предложение да предвижда пресконференция/конференция/кръгла маса по повод стартирането на проекта, както и подобно събитие при приключване на проекта за оповестяване резултатите от реализацията му.

ВАЖНО!

1. Конкретният бенефициент трябва да предвиди строителен надзор от лицензирана фирма-консултант съгласно чл.168, ал.2 от ЗУТ за проектите, включващи строежи от първа до четвърта категория.

2. Проектното предложение трябва да бъде част от или да се вписва в стратегическата рамка на съответния Общински план за развитие (2007-2013 г.) и да бъде в съответствие с действащ устройствен план на целевата територия, както и с транспортно-комуникационната схема на града. Конкретният бенефициент трябва да представи заедно с предложението извадки от съответния Общински план за развитие и от транспортно-комуникационната схема на града, заверени с печат на съответната общинска администрация и текст „вярно с оригинала”.

⁴ За удостоверяване на това кандидатът е задължен да подпише декларация В4, с която носи отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс

4.4.4. Недопустими дейности/проекти за финансиране по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ

- Дейности/интервенции върху инфраструктура частна собственост;
- Дейности, свързани с политически партии;
- Благотворителни дарения;
- Дейности, финансирани от бюджета на други програми на Общността.
- Дейности, извършени в нарушение на правилата за държавни помощи;

ВАЖНО!

Проект, подпомаган по други европейски програми и други донори, както и по национални програми с публично финансиране, не може да бъде едновременно допустим и за финансова помощ по настоящата схема за същите дейности. Следователно конкретният бенефициент, подпомаган по други европейски програми и други донори, както и по национални програми с публично финансиране, може да кандидатства по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ единствено за други, нефинансирани по тези програми, дейности.

4.4.5. Степен на готовност/зрялост на проекта

Конкретният бенефициент задължително представя към проектното предложение следните документи:

1. Подробно предпроектно проучване

Предпроектното проучване трябва да обхваща цялата система на градския транспорт и да отчита въздействието на всички мерки, предприети на територията на града за управление на транспорта, включително такива, които се изпълняват със средства на бенефициента или частни инвестиции. Предпроектното проучване трябва да съдържа достатъчна обосновка за вида на маршрутите, предвидените транспортни средства и съоръжения, като представи настоящата ситуация, включително наличните маршрути, вело- и пешеходни алеи, транспортни средства и съоръжения, представи оценка на необходимостта и дефинира обхвата на проекта. То трябва да включва обосновка на съответствието на проекта със стратегии и планове за развитието на града и целите на политиката по отношение на обществения градски транспорт. Целите на проекта трябва да бъдат описани, като се използва количествена информация във възможно най-голям обем, така че максимално добре да се опишат съществуващите проблеми, които да бъдат преодолени с проекта.

Предпроектното проучване трябва да разглежда вариантни решения (сценарии) и да докаже целесъобразността на избраната опция. Следва да се представи какви резултати ще бъдат постигнати, както и прогнозните тенденции по отношение на трафика и търсенето. Тази информация следва да е подкрепена с описание на транспортното моделиране и резултатите от него.

Проучването трябва да съдържа план за възлагане на обществени поръчки за изпълнението на проекта.

При извършването на анализа трябва да се имат предвид правната и институционална рамка, в която проектът ще се изпълнява и в която ще бъдат експлоатирани изградените съоръжения.

2. Анализ разходи и ползи

Анализът разходи-ползи трябва да се съобразява с насоките на ЕК за изготвяне на анализ разходи-ползи - „Ръководство за анализ на инвестиционни проекти по разходи и ползи” и „Указания към методиката за изготвяне на анализ разходи-ползи” (Работен документ 4), издадени от Генерална дирекция „Регионална политика” на ЕК, публикувани на интернет страницата <http://www.eufunds.bg>); „България-Общи указания за анализа на разходите и

ползите за проекти, подкрепяни от Кохезионния фонд и ЕФРР в периода 2007-2013 г.” приети с Решение на МС от 17.06.2009 г., наричани по-долу България - Общи насоки за АРП; Указания за изготвяне на АРП в транспортния сектор“ (МФ, МТИТС, НКЖИ, „Метрополитен“ ЕАД, АПИ), както и Пояснения за разработване на пакет документи, насочени към модернизация и развитие на устойчив градски транспорт от март 2011 г. на Звено за изпълнение на проекти към УО.

Предназначението на анализа на разходите и ползите е да идентифицира и даде финансово изражение на всички възможни въздействия (финансово, икономическо, социално, екологично и др.), с цел определяне на разходите и ползите от проекта. Разходите и ползите се оценяват по метода „с нарастваща стойност“ (incremental approach), като се разглежда разликата между сценария, включващ изпълнението на проекта („с проект“), и алтернативен сценарий, при който проектът не се изпълнява, („без проект“). Основната цел на анализа е да докаже, че в рамките на целите на регионалната политика на ЕС проектът едновременно е целесъобразен от икономическа гледна точка (икономическа нетна настояща стойност > 0) и се нуждае от финансов принос от Фондовете, за да бъде финансово изпълним (финансова нетна настояща стойност без финансов принос от ЕС < 0).

В рамките на анализа на разходите и ползите следва да бъде определено нивото на финансов недостиг на проекта. На базата на нивото на финансов недостиг се изчислява размерът на БФП като процент от допустимите разходи по проекта.

При анализа на финансовата устойчивост на инвестицията следва да се покажат източниците на финансиране на проекта, в това число на частта от инвестиционните разходи (допустими или недопустими), които няма да бъдат финансирани от ОПРР. Финансовите прогнози следва да покажат **финансовата устойчивост на проекта, което означава наличието на положителен кумулативен паричен поток за всяка година от времеви хоризонт.**

Следва да се има предвид, че при оценката на проектното предложение ще се обърне особено внимание на способността на кандидата да гарантира, че изградената система за обществен градски транспорт ще бъде самоиздържаща се след края на проекта и че приходи, генерирани при нейната експлоатация, компенсациите за преференциални пътувания и субсидиите за неефективни линии на градския транспорт, трябва да бъдат достатъчни, за да гарантират покриване на експлоатационните разходи, разходите за поддръжка, необходимите последващи разходи за подмяна на активите през целия времеви хоризонт, както и обслужването на заемите, ако се предвиждат такива за финансиране на проекта.

Допустимо е наличие на временен недостиг на средства в отделни години от времеви хоризонт, който може да се покрива с оборотен кредит или субсидии от страна на общината или държавата. В този случай следва да се представят доказателства за възможност за осигуряване на такива източници за финансиране на временния недостиг.

Същевременно, друг важен елемент на финансовия анализ е гарантирането на „социална поносимост“ на изградената инфраструктура, т.е. цената на услугата следва да бъде на социално приемливо ниво..

На електронен носител трябва да се представят всички таблици и изчисления, включени в анализа разходи-ползи във формат Excel, позволяващ да се проследи логиката на направените изчисления.

Представената информация (като отделни таблици в рамките на един електронен файл във формат Excel и като отделни подточки от текста на предпроектното проучване) следва да съдържа най-малко следните раздели:

- Общи допускания с базовите входни параметри, които се използват във финансовия и икономическия анализ, като източниците на тези допускания следва да бъдат ясно указани;
- Резултати от анализа на търсенето и транспортното моделиране;

- Детайлна разбивка на инвестиционните разходи по проекта (включително използвана валута, единична стойност, количество, обща стойност без и със ДДС);
- Подробна разбивка на оперативните разходи и приходи във вариантите „без проект“ и „със проект“, които да се основават на действителна информация от Отчетите за приходи и разходи на превозвача/превозвачите в съответната община;
- Финансов анализ, базиран на прилагането на инкрементален подход: изчисляване на показателите FNPV/C, FIRR/C, FNPV/K, FIRR/K, нивото на финансовия недостиг;
- Финансова устойчивост на проекта през годините на неговото изпълнение. Когато собственикът и операторът на инфраструктурата не са едно и също лице, следва да се изготви консолидиран анализ на финансовата устойчивост от гледна точка на проекта като цяло;
- Източници на финансиране
- Проверка за свръхкомпенсиране на превозвача/превозвачите в съответствие с Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета (Приложение „Правилата, приложими за компенсациите в случаите по член 6, параграф 1“);
- Амортизационен план на кредита, ако е предвидено заемно финансиране;
- Икономически анализ: фискални и ценови корекции, остойносттаване на ползите от проекта, изчисляване на показателите ENPV, EIRR и BCR;
- Анализ на чувствителността,
- Анализ на риска.

3. Анализ на въздействието върху околната среда

3.1. Решение по ОВОС

Необходимо е да бъде представено положително решение по ОВОС за всички инвестиционни обекти, включени в проекта или решение, с което е преценено, че не е необходимо да се извършва ОВОС. Решението следва да **потвърждава прилагането на най-добри налични техники**. В случай че решението по ОВОС е издадено преди ЗИД на ЗООС (обн. ДВ бр. 105/2008 г.) или когато с решението по ОВОС не е потвърдено прилагането на най-добри налични техники се представя и Комплексно разрешително.

Решението по ОВОС и комплексното разрешително трябва да се отнасят за същото проектно предложение и да съответстват на обхвата на проектното предложение (местоположение, капацитет и др.), което бенефициентът представя. Решение по ОВОС трябва да обхваща всички съоръжения и инфраструктура, които се предвижда да бъдат изградени. Следва да се представи подробна информация за проведените обществени консултации във връзка с издаването на решението, както и образувани съдебни производства.

3.2. Решение по Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони

Решение за съгласуване на планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, с което е преценено, че няма вероятност да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените зони (чл. 18 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони); или решение за оценка за съвместимост на план/програма/проект или инвестиционно предложение с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона от мрежата НАТУРА 2000 (чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на

защитените зони) в случаите, когато оценката за съвместимост не се осъществява по процедурата по ОВОС или ЕО/ или становище по чл.3 от Наредбата, че програмата, проектът или инвестиционното предложение не подлежи на оценка за съвместимост.

4. *Копия на Технически/работни инвестиционни проекти за предвидените СМР, в случай че бенефициентът разполага с готови проекти за някои от обектите, предвидени за финансиране*

Техническият/работният проект се разработва по реда на Закона за устройство на територията и Наредба № 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и е придружен от подробни количествени сметки на проектантите по отделните части. Техническият/работният проект следва да бъде надлежно съгласуван с всички експлоатационни дружества и други съгласувателни органи, и да бъде съгласуван по реда на ЗУТ. Техническият/работният проект следва да бъде придружен от разрешение за строеж по реда на чл. 148-156а от ЗУТ.

4.5. Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ по настоящата схема

При предоставяне на безвъзмездната финансова помощ ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи“. Бюджетът представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на „допустимите разходи“. Единичните стойности на допустимите разходи трябва да се базират на нормативно определени размери или на реални пазарни цени.

Допустимите разходи не трябва да противоречат на:

- правилата, описани в *Регламент (ЕО) №1080/2006г.* на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) №1783/1999г., *Регламент (ЕО) №1083/2006г.* на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999г.,
- ПМС №62/ 21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007-2013 г., и
- ПМС №245/ 09.10.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Регионално развитие“, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие, за финансовата рамка 2007-2013 г.

За да се считат за допустими разходите трябва да отговарят едновременно на следните условия:

- 1) да са необходими за изпълнението на проекта, да са заложили в договора и да отговарят на принципите за добро финансово управление – икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства;
- 2) да са действително извършени и да бъдат отчетени въз основа на първични счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност съгласно националното законодателство;
- 3) да са действително платени и отчетени през периода за допустимост на разходите по чл.3 от ПМС №245/ 09.10.2007 г.;
- 4) да са отразени в счетоводната и данъчна документация на конкретния бенефициент и да могат да бъдат проследени въз основа на ефективно функционираща одитна пътека;
- 5) да могат да се установят и проверят, и да бъдат подкрепени от оригинални разходооправдателни документи;

- 6) да не са финансирани по друг проект, програма или друга финансова схема, финансирана от публични средства на националния или европейския бюджети;
- 7) да са извършени за дейности по Оперативната програма в съответствие с разпоредбите на приложимото законодателство;
- 8) разходите, свързани с изпълнението на договори за доставка на стоки, предоставяне на услуги и строителство са допустими, ако договорите са сключени при спазване изискванията на националното законодателство за възлагане на обществени поръчки.

Период на допустимост на разходите:

Общият период на допустимост на разходите по Оперативната програма се определя съгласно чл.3, ал.1 от ПМС №62/ 21.03.2007 г. и чл.3 от ПМС №245/09.10.2007 г., а именно от 01.01.2007 г. до 31.12.2015 г.

Преки допустими разходи:

Тук влизат разходите, които са пряко свързани с проекта и без тях неговото осъществяване е невъзможно. Преките допустими разходи съгласно ПМС №245/ 09.10.2007 г. са свързани с изпълнението на дейностите по сключени договори, обобщени в следните основни групи:

- разходи, свързани със заснемания, идейни, технически и работни проекти и с оценка на съответствието на проектите, съгл. чл.142, ал.4 от Закона за устройство на територията;
- разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи;
- разходи, свързани с подготовката на документация за участие в процедура за възлагане на обществени поръчки и за провеждане на процедурите за избор на изпълнители в съответствие с националното законодателство в тази област;
- разходи за подготовка на строителната площадка (разрушаване на съществуващи строежи или на части от тях, разчистване на строителната площадка, вертикална планировка);
- разходи за строителни и монтажни работи за:
  - строителство, преустройство, реконструкция, рехабилитация и изграждане на пешеходни алеи и тротоари, велосипедни алеи, подлези, надлези, улични мрежи, включително ако е необходимо изместване на съществуващи комуникации - електро-, ВиК, съобщителни и други; транспортна инфраструктура (включително подобряване достъпността на градските автобусни спирки, подобряване на спирки, бази за ремонт и поддръжка и оборудване, развитие на инфраструктурна маршрутна мрежа, антивибрационни съоръжения и съоръжения за шумоизолация и др.), обществени паркинги, създаване на архитектурна среда за хора с увреждания, съоръжения и системи за сигурност и безопасност.
  - строителство, разширяване (пристрояване/дострояване, надстрояване), обновяване, преустройство, реконструкция и всички видове ремонт на сгради - земни работи, укрепителни съоръжения, ремонт и възстановяване на конструкцията, подмяна или ремонт на водопроводни, канализационни, електрически, отоплителни, климатични, пожароизвестителни, телекомуникационни инсталации в сгради, внедряване на инсталации, използващи възобновяеми енергийни източници, изпълнение на мерки за енергийна ефективност, включително обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради, довършителни работи, създаване на архитектурна среда за хора с увреждания и други специфични дейности в зависимост от предназначението на строежа.

- разходи за авторски и строителен надзор **в размер до 4% от стойността на строителните и монтажните работи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта;**
- разходи, свързани с въвеждането на обекта в експлоатация (присъединяване към външната електрическа, водопроводна, канализационна, топлофикационна, телекомуникационна система и газоразпределителна мрежа);
- разходи за закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване, обзавеждане (стопански инвентар), транспортни средства за градски транспорт (трамваи, тролеи и автобуси) и нематериални активи;
- разходи за услуги за въвеждане на автоматизирани системи за управление и контрол на трафика, разработване на планове за управление на трафика;
- разходи за услуги за разработване на проучвания и анализи, стратегии, концепции, планове за действие и програми;
- разходи за услуги, които са пряко свързани с проекта, съфинансиран от Оперативната програма, и са необходими за неговата подготовка и изпълнение, като транспорт, наеми, дизайнерски, архитектурни, инженерни, информационно-технологични, консултантски, правни и нотариални, изследвания и експертни, маркетингови, социологически и статистически проучвания, геоложки проучвания, разходи за предпроектни проучвания, разходи за оценка на въздействието върху околната среда, разпространение на информацията, разходи за дейности по информиране и публичност за проекти, съфинансирани по Оперативната програма, поставяне на указателни табели, финансово-счетоводна проверка, одит, застраховки и други услуги;
- разходи за независим финансов одит - в размер до **1% от общия размер на безвъзмездната финансова помощ по проекта, но не следва да надвишават сумата от 100 000 лева.**
- разходи за дейности по информиране и публичност за проекта – не трябва да надвишават **0,5% от стойността на преките допустими разходи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта;**
- разходи за банкови такси за откриване и обслужване на сметка само в случаите, в които Управляващият орган на Оперативната програма изисква откриването на отделна сметка или сметки за изпълнение на проекта и това изрично е указано в Изискванията за кандидатстване;
- разходи за закупуване на втора употреба съоръжения и оборудване съгласно чл. 8, т. 2 (а) до (г) от ПМС № 245/ 09.10.2007 г.;
- разходи за закупуване на земя и недвижими имоти съгласно на чл. 7, т. 1 и т. 2 от ПМС № 245// 09.10.2007 г.;
- непредвидени разходи за строителство – **в размер до 10% от стойността на строителните и монтажните работи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта.**

ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ:

- разходи за възнаграждения на лица, пряко ангажирани с дейности по управлението и/или изпълнението на проекта, включително дължимите осигурителни вноски
- разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни) на лица, пряко ангажирани с дейности по управлението и/или изпълнението на проекта в страната при положение,

че са извършени и отчетени в съответствие с приложимата нормативна уредба в тази област;

- разходи за организация и управление, при възлагане управлението на проекта на външен изпълнител.

Разходите за организация и управление, общо не трябва да надвишават 2 % от стойността на преките допустими разходи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта.

Ръководителят на проекта трябва да отговаря на следните изисквания:

Да има висше образование с образователно-квалификационна степен бакалавър или магистър с не по-малко от 3 години професионален опит в управлението и/или изпълнението, координацията, контрола и администрирането на инфраструктурни проекти.

ВАЖНО!

Разходите за възнаграждения трябва да се отчитат само и единствено в Раздел 1 „Допустими разходи за организация и управление” на бюджета.

При условие, че дейността по управлението на проект се възлага на външни за бенефициента лица и цената на извършваната услуга попада в стойностните граници, посочени в ЗОП, за бенефициента ще възникне задължение за спазване съответните разпоредби на ЗОП.

Ако дейностите по управление на даден проект се изпълняват от служители на конкретния бенефициент, за него не възниква задължение за провеждане на процедура по ЗОП, тъй като изпълнението се извършва в самата организация. В този случай при определяне на възнагражденията на членовете на екипа бенефициентът следва да спазва ПМС №330/ 05.12.2011 г. за допълнение на ПМС №62 на МС от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС, за финансовата рамка 2007-2013 г. и Указанията за регламентиране, планиране и отчитане на възнагражденията на лицата, наети във връзка с изпълнението на проектите, финансирани по ОПРР (публикувани на сайта на ОПРР, www.bgregion.eu. Рубрика „Изпълнение на договори”, подменю „Указания за изпълнение на договори”

ВАЖНО!

Сумата на всички разходи за услуги и такси не трябва да надвишава 10% от преките допустими разходи за финансиране от безвъзмездната финансова помощ по проекта. Под разходи за услуги се разбират:

- разходи, свързани със заснемания, идейни, технически и работни проекти и с оценка на съответствието на проектите, съгл. чл.142, ал.4 от Закона за устройство на територията;
- разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи;
- разходи, свързани с подготовката на документация за участие в процедура за възлагане на обществени поръчки и за провеждане на процедурите за избор на изпълнители в съответствие с националното законодателство в тази област;
- разходи за авторски и строителен надзор
- разходи за услуги за въвеждане на автоматизирани системи за управление и контрол на трафика, разработване на планове за управление на трафика;

- разходи за услуги за разработване на проучвания и анализи, стратегии, концепции, планове за действие и програми;
- разходи за услуги, които са пряко свързани с проекта, съфинансиран от Оперативната програма, и са необходими за неговата подготовка и изпълнение, като транспорт, наеми, дизайнерски, архитектурни, инженерни, информационно-технологични, консултантски, правни и нотариални, изследвания и експертни, маркетингови, социологически и статистически проучвания, геоложки проучвания, разходи за предпроектни проучвания, разходи за оценка на въздействието върху околната среда, разпространение на информацията, разходи за дейности по информиране и публичност за проекти, съфинансирани по Оперативната програма, поставяне на указателни табели, финансово-счетоводна проверка, одит, застраховки и други услуги;
- разходи за независим финансов одит;
- разходи за дейности по информиране и публичност за проекта;
- разходи за банкови такси за откриване и обслужване на сметка;
- разходи за организация и управление.

ВАЖНО!

За целите на проекта и ОПРР:

- под „транспортна инфраструктура” се разбира: транспортната инфраструктура и съоръженията към нея (мостове, тунели, надлези, подлези и др.) като елемент на техническата инфраструктура съгласно чл. 64 (1) от ЗУТ, както и контактна мрежа, спирки на обществения градски транспорт, бази за ремонт и поддръжка и оборудване.
- под „Обновяване на транспортната инфраструктура” се разбира: строителство, изграждане, както и реконструкция, рехабилитация, основно обновяване, ремонт, или преустройство на съществуващ строеж.

Специфични допустими разходи:

Допустим разход е невъзстановим данък добавена стойност, съгласно Указание на Министерство на финансите № 91-00-502/27.08.2007 г. за третиране на ДДС като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС (**Приложение И** от Изискванията за кандидатстване).

Конкретният бенефициент определя ДДС като невъзстановим, когато:

1. бенефициентът не е регистриран по ЗДДС;
2. бенефициентът е регистрирано лице по чл.99 и чл.100, ал.2 по ЗДДС;
3. бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС на основание, различно от посоченото в т.2, и стоките и услугите, финансирани по настоящата схема са предназначени за:
  - извършване на освободени доставки по глава четвърта по ЗДДС, или
  - безвъзмездни доставки, или за дейности, различни от икономическата дейност на лицето.
4. бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС и правото на приспадане на данъчен кредит за получените стоки и услуги, финансирани по настоящата схема, не е налице на основание чл.70, ал.1, т.4, 5 от ЗДДС.

4.6. Недопустими разходи

Недопустими разходи по схемата за безвъзмездна финансова помощ са недопустимите разходи съгласно правилата за Структурни фондове на ЕС (Регламент (ЕО) №1080/2006г. на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) №1783/1999г., Регламент (ЕО) №1083/2006г. на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999г.), Постановление на Министерски съвет № 62 от 21 март 2007 г., както и ПМС №245/09.10.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Регионално развитие”, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие, за финансовата рамка 2007-2013 г.

Недопустими разходи съгласно разпоредбите на ПМС № 245/09.10.2007 г. са:

1. разходи, за които вече е получавана публична безвъзмездна помощ, дори и частично;
2. разходите, определени за недопустими съгласно чл.4, ал.13 и чл.9, ал.1 на ПМС № 62/ 21.03.2007г.;
3. разходи за закупуване на втора употреба машини, съоръжения и оборудване, с изключение на случаите, когато целите на проекта не биха били постигнати без закупуването на подобно оборудване и при спазване едновременно на следните условия:
  - а) продавачът да не ги е закупил с публична безвъзмездна помощ, дори и частично, в периода от последните 7 години преди подаване на проектното предложение;
  - б) цената им да не надвишава пазарната стойност, установена от независим сертифициран оценител или надлежно оторизиран орган към деня на покупката и да е по-малка от разходите за придобиване на подобни нови активи;
  - в) да имат технически характеристики, необходими за изпълнение на проекта, да са в съответствие с приложимите норми и стандарти, да са експлоатационно годни. Това съответствие следва да бъде валидно за целия период на изпълнение на проекта и за срок не по-малък от периода, определен в чл.57 от Регламент (ЕО)1083/2006 г.на Съвета;
  - г) да има одобрение от Управляващия орган за закупуването им;
4. разходи по договори за услуги, доставки и строителство, свързани със следните договори с подизпълнители:
  - договори с подизпълнители, които увеличават разходите за изпълнение на дейността, без да създават добавена стойност;
  - договори с посредници и консултанти, в които плащането е определено като процент от общия разход за дейността, освен ако бенефициентът може да докаже, че плащането се отнася за действително извършената работа или услуга;
5. разходи за лихви, разноските за финансови трансакции, комисионните и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, и други чисто финансови разходи;
6. други данъци и такси, с изключение на случаите, предвидени в чл.7, т.3, буква “б” и т.11;
7. разходи за покриване на възможни бъдещи загуби или дългове;
8. възстановим данък добавена стойност.

Специфични недопустими разходи по схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са:

- Разходи за закупуване на машини, съоръжения, оборудване, нематериален актив които не са предназначени за целите на проекта.

Направеният от конкретния бенефициент **принос в натура** не представлява действителен разход и **не се счита за допустим**. Този принос няма да бъде зачитан за съфинансиране от страна на конкретния бенефициент по настоящата схема.

ВАЖНО!

Размерът на безвъзмездната финансова помощ е дължим до размера на сертифицираните допустими разходи. Извършените от конкретния бенефициент недопустими разходи не подлежат на възстановяване.

5. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Всеки от бенефициентите изготвя и представя **едно проектно предложение** в съответствие с настоящите изисквания. Проектното предложение се подава **в един оригинал и едно копие (съпътстващите документи по т. 5.1.3 по-долу само в един оригинал)**, както и на електронен носител, **на български език**. Електронният носител трябва да съдържа цялата документация на проектното предложение - формуляр, декларации по образец, проучвания и др. Всеки документ от проектното предложение трябва да бъде представен като отделен и уникален електронен файл. В случай на противоречие между информацията на електронния и хартиения носител, за вярна се приема тази на хартиения.

В случай на подаване на проектно предложение за **голям проект по смисъла на чл. 39** на регламент на Съвета (ЕО) №1083/2006 формулярът и съпътстващите документи се подават **на български и английски език**. При противоречие между информацията в българската и английската версия на документацията, за вярна се приема информацията на български език.

За улеснение на обработката на проектите предложения, моля представете оригинала и копие, отпечатани на хартия във формат А4, подвързани отделно (или поставени в класъри с твърди корици) и ясно обозначени като „оригинал” и „копие”. Всеки класъор следва да съдържа опис на приложените документи, включително и на отделните части от техническата документация.

Указаният по-долу набор от документи трябва да бъде опакован надлежно.

5.1. Съдържание на проектното предложение

Проектното предложение съдържа:

- Формуляр за кандидатстване (по образец **Приложение А**)
- Формуляр за кандидатстване в случай на голям проект (по образец **Приложение А1 и А2**)
- Попълнените приложения към настоящите Изисквания за кандидатстване, съгласно списъка по-долу; и
- Съпътстващи документи, които имат за цел да удостоверят определени обстоятелства за кандидата или проектното предложение (посочени по-долу).

5.1.1. Формуляр за кандидатстване

Конкретните бенефициенти трябва да използват Формуляра за кандидатстване (**Приложение А, а в случай на голям проект Приложения А1 и А2**) и съответните приложения към настоящите Изисквания за кандидатстване.

Формулярът трябва да бъде предоставен попълнен печатно на български език в зададения WORD-формат, а в случай на голям проект на български и английски език. Всички страници

и задължителни полета на Формуляра за кандидатстване трябва да бъдат попълнени. В случай че дадено поле не е приложимо за проекта, моля посочете „неприложимо“.

Формулярът за кандидатстване трябва да бъде попълнен внимателно, изчерпателно и максимално ясно.

Няма да се приеме Формуляр за кандидатстване, написан (попълнен) на ръка.

5.1.2. Списък на документите, които се прилагат към формуляра за кандидатстване

Към формуляра за кандидатстване се прилага списък на всички документи, включени в проектното предложение. Кандидатът прилага **на български език** и следните попълнени и подпечатани от него образци (приложения към настоящата покана):

- *Бюджет на проекта* (допълнение към раздел Н от формуляра за кандидатстване), вкл. на електронен носител (по образец **Приложение Б**).
- *Декларация*, че проектът не е финансиран от национални програми с публично финансиране, европейски програми или други донорски програми (по образец **Приложение В1**);
- *Декларация*, че елементите на подземната техническа инфраструктура са напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване и не се предвижда планово изграждане или реконструкция на съществуващата подземна инфраструктура за период от 5 години след приключване на дейностите по проекта (само за проекти, свързани с рехабилитация/ремонт на уличната мрежа/ пешеходни и велоалеи/ пешеходни зони/ тротоари) (**Приложение В2**);
- *Декларация* за верността на информацията във формуляра за кандидатстване (**Приложение В3**)
- *В случай на партньорство*: Декларация за липса на обстоятелства по чл. 7, ал. 1 и 4 от ПМС №121/ 31.05.2007 г. (**Приложение В4**)
- *В случай на партньорство*: Декларация за партньорство (**Приложение Д 1**) и Декларация от партньорите (**Приложение Д 2**)
- *В случай на партньорство*: *Договор с партньора/ите в свободен текст (включително официален превод на английски език)*
- *Акт за недвижима собственост* или еквивалент (акт за общинска/държавна собственост) – *копие, заверено с подпис, печат на бенефициента и текст „Вярно с оригинала“*
- *Документ за учредено право на строеж в полза на общината (ако е приложимо) – копие, заверено с подпис, печат на бенефициента и текст „Вярно с оригинала“*
- *Решение* на Общинския съвет за кандидатстване с проекта по схемата (**включително официален превод на английски език в случай на голям проект**), с което се декларира, че:
  - се осигурява собственият принос на бенефициента по проекта,
  - предназначението на обектите на интервенция по проекта няма да бъде променяно за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта;
  - предназначението на закупените по проекта машини, съоръжения, транспортни средства, нематериални активи няма да бъде променяно за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта;

За “големи проекти” по смисъла на чл. 39 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 бенефициентът прилага и декларация от компетентния орган, отговорен за наблюдението на защитените зони от мрежата НАТУРА 2000 **на български и английски език** (по образец **Приложение Г1** и **Приложение Г2**).

5.1.3. Съпътстващи документи

Към формуляра за кандидатстване се прилагат и изброените по-долу съпътстващи документи, които представят подробно кандидата и данните, представени във формуляра за кандидатстване. Документите се представят **на български език** на, а в случай на голям проект **на български език на хартиен и електронен носител и на английски език на електронен носител**.

- 1. Подробно предпроектно проучване на български език, а в случай на голям проект – на български и английски език.*
- 2. Анализ разходи и ползи на български език, а в случай на голям проект – на български и английски език.*
- 3. Положително решение по ОВОС за всички обекти на инвестицията или решение на компетентната инстанция, с което е преценено, че не е необходимо да се извършва ОВОС или становище, че интервенциите в проектното предложение не попадат в обхвата на ЗООС – копие на оригиналния документ, заверен с подпис и печат на конкретния бенефициент и гриф „Вярно с оригинала”, а в случай на голям проект: и превод на английски език.*
- 4. Решение по Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони - – копие на оригиналния документ, заверен с подпис и печат на конкретния бенефициент и гриф „Вярно с оригинала”, а в случай на голям проект: и превод на английски език.*
- 5. Копия на Технически/работни инвестиционни проекти и цялата налична документация, включително разрешение за строеж, за предвидените СМР, в случай че конкретният бенефициент разполага с готови проекти за някои от обектите, предвидени за финансиране.*
- 6. Документи, указващи начина за финансиране на разходите (едно или повече от посочените в т. 3.2. по-горе документи), които няма да се финансират с безвъзмездна финансова помощ по ОПРР) – копие на оригиналния документ , заверен с подпис и печат на конкретния бенефициент и гриф „Вярно с оригинала”, а в случай на голям проект: и превод на английски език.*
- 7. Официално становище на JASPERS за проекта (Completion Note), ако е приложимо.*
- 8. Други разрешителни или документи, свързани с инвестиционното намерение и демонстриращи неговата степен на готовност.*

5.2. Как и къде се изпраща проектното предложение

Крайният срок за подаване на проектните предложения е **15 март 2012 г., 16:00 ч местно време и за община Русе 2 май 2012 г., 16:00 ч местно време.**

Попълненият формуляр за кандидатстване със съответните приложения трябва да бъде получен в запечатан плик или кашон с препоръчана поща, по куриер или да бъдат доставени на ръка на следния адрес:

**гр. София поч. код 1202, ул. “Св. св. Кирил и Методий” № 17-19,
Министерство на регионалното развитие и благоустройството,
Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие”,
Отдел „Изпълнение на програмните приоритети”.**

При получаване на попълнения формуляр за кандидатстване със съответните приложения към него на лицето, подало проектното предложение, се издава разписка с подпис и дата.

На плика, съдържащ целия пакет за кандидатстване, трябва да бъде написано следното:

ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ – ДА НЕ СЕ ОТВАРЯ

Бюджетна линия: BG161PO001/1.5-03/2011
Име на Приоритетна ос: 1. „Устойчиво и интегрирано градско развитие”
Име на Операция: 1.5. „Системи за устойчив градски транспорт”
Име на схемата: „ПОДКРЕПА ЗА ИНТЕГРИРАН ГРАДСКИ ТРАНСПОРТ В ПЕТТЕ ГОЛЕМИ ГРАДА”
Наименование на проектното предложение:.....
Пълното име на конкретния бенефициент: .....
БУЛСТАТ на конкретния бенефициент:.....

ВАЖНО!

При получаване на пакета документи, формулярът за кандидатстване се регистрира. Полученият регистрационен номер се използва при последваща кореспонденция с конкретния бенефициент във връзка с проекта.

5.3. Допълнителна информация и разяснения

Кандидатът по настоящата схема може да иска разяснения във връзка с попълването на формуляра за кандидатстване или във връзка с други въпроси, касаещи процедурата за директно предоставяне на БФП като изпраща въпроси по електронна поща на адрес opr@mrmb.government.bg. Въпросите се задават **не по-късно от 21 дни преди крайния срок за получаване на проектни предложения**, като ясно се посочва номерът на бюджетната линия на схемата за безвъзмездна помощ. Отговорите на зададените въпроси се публикуват в рубриката „Въпроси-отговори” на интернет-страницата на Оперативната програма, www.bgregio.eu, **не по-късно от 15 дни преди крайния срок за получаване на проектното предложение.**

Преди официалното подаване на проектното предложение, по желание на бенефициента могат да бъдат проведени допълнителни консултации във връзка с изготвяне и окомплектоване на документацията.

Въпросите и отговорите се предоставят и на Оценителната комисия и се вземат предвид при осъществяване на оценката.

5.4. Оценка на проектното предложение

По отношение на оценката и избора на проекти над 50 млн. евро, УО е отговорен да извърши проверка на първа инстанция на формуляра за кандидатстване и съпътстващата документация. Проектното предложение се оценява в съответствие с критериите, описани в настоящите Изисквания за кандидатстване. В случай на голям проект по смисъла на чл. 39 на регламент на Съвета (ЕО) №1083/2006 ЕК е най-високото ниво, на което се дава окончателното одобрение. УО е отговорен да извърши проверка на първа инстанция на формуляра за кандидатстване и съпътстващата документация.

В случай на установени неточности и непълноти при оценката на проектното предложение, то може да бъде връщано на бенефициента по реда на чл. 34, ал. 6 от ПМС № 121/2007. В процеса на оценката, от бенефициента може да се изискват допълнителни документи и разяснения, както и да се изисква изменение на някои аспекти от представеното проектно предложение.

В хода на оценката, при необходимост може да бъде изискана допълнителна информация от компетентни органи във връзка с оценката на проектното предложение или отделни негови аспекти. Кореспонденцията в тази връзка се изпраща за информация и до бенефициента.

Ако бенефициентът не представи изисканата информация в указания срок или в процеса на разяснения и корекции пропуските не могат да бъдат отстранени, проектното предложение може да бъде отхвърлено.

По преценка на оценяващия екип може да бъде организирана консултативна среща за разясняване на възникнали въпроси. В случай, че бенефициентът откаже да въведе поисканите промени и/или в представените документи не е отразил правилно коментарите, проектното предложение може да бъде отхвърлено. Ще бъде проверявано дали параметрите на инвестиционния проект съответстват на първоначално представените параметри. При съществено разминаване в информацията, представена в предварителните консултации и в подаденото проектно предложение, проектът може да бъде отхвърлен.

Оценката се документира чрез попълването на оценителна таблица, включваща следните критерии:

№	Критерий	Да	Не
1.	Формулярът за кандидатстване е попълнен и представен в указания формат и е надлежно подписан и подпечатан		
2.	Бенефициентът е попълнил и представил всички изискуеми документи по образците, приложени към поканата за кандидатстване и съгласно изискванията за тяхното изготвяне, определени в поканата /изискванията за кандидатстване		
3.	Налице е съответствие с изискванията за допустимост на бенефициента и на партньора/ите (в случай на участие на партньори)		
4.	Проектът се предвижда да бъде осъществен в съответствие с посочения териториален обхват за операцията/ конкретната схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ		
5.	Исканото финансиране (БФП) е в указаните граници съгласно поканата и изискванията за кандидатстване		
6.	Продължителността на проекта е в указаните граници, съгласно поканата и изискванията за кандидатстване		
7.	Обхватът на предвидените за финансиране от БФП дейности по проекта е съобразен с допустимите дейности по операцията/ конкретната схема		
8.	Исканата БФП ще финансира само допустими разходи съгласно изискванията за кандидатстване		
9.	Проектното предложение е в съответствие с транспортно-комуникационна схема на целевата територия или областна стратегия за развитие за периода 2005-2015 г. и/или общински план за развитие за периода 2007-2013 г.		
10.	Проектът допринася за постигането на целите на операцията и на конкретните цели, определени в поканата/изискванията за кандидатстване и на целите на оперативната програма		
11.	Проектът е в съответствие с хоризонталните политики на ЕО (насърчава се равнопоставеността и социалното включване, устойчивото развитие и опазването на околната среда, създава се добавена стойност, използват се иновативни подходи)		
12.	Проектното предложение адресира нуждите и проблемите на лицата с увреждания		

13.	Индикаторите за мониторинг на изпълнението и резултата, заложи в проекта, са ясно дефинирани и остойностени и са съобразени с изискванията за кандидатстване		
14.	Целевите групи на проекта са ясно дефинирани		
15.	Фазите на проекта са ясно и правилно идентифицирани и графикът за изпълнение е разумен		
16.	Проектът е разработен на основата на интегриран подход – всички елементи на системата на градския транспорт са разгледани в тяхната взаимовръзка и между предвидените за финансиране с проекта елементи съществува такава синергия, че цялостното въздействие на проектното предложение да превишава сбора от въздействието на отделните му съставни части, ако те бъдат осъществени поотделно.		
17.	Съдържанието на предпроектното проучване отговаря на обхвата, посочен в изискванията за кандидатстване		
18.	В предпроектното проучване са взети пред вид пазарното и технологично развитие, бъдещото търсене и ограниченията в капацитета, специфичното местоположение и конкуренцията, местните условия, националните изисквания, рискът за околната среда и т.н.		
19.	Избраната алтернатива е най-подходяща от разгледаните варианти по отношение на техническите ограничения и рисковете, които могат да окажат влияние върху проекта или да застрашат успеха му		
20.	Анализът на разходите и ползите е разработен в съответствие с изискванията за кандидатстване		
21.	Анализът на разходите и ползите доказва, че проектът е целесъобразен от икономическа гледна точка (нетна икономическа настояща стойност > 0)		
22.	Изчисленията в анализа на разходите и ползите са добре обосновани и правилни, използвани са подходящи допускания, данни и методология (обхват на анализа, варианти, ползи, взети под внимание и тяхното остойностяване)		
23.	Анализът на разходите и ползите се основава на коректно изготвен транспортен модел		
24.	Направен е коректен анализ на риска, който е отразен в анализа на разходите и ползите и в непредвидените разходи		
25.	Преките и непреките икономически влияния са правилно оценени като са използвани подходящи цени, методология за прогнозиране и сценарии за растеж		
26.	Анализът на разходите и ползите се базира на адекватен анализ на пазара и търсенето като е използвана подходяща методология за прогнозиране, вкл. макроикономически сценарии, засегнато население, подходящи индикатори за въздействие върху околната среда и замърсители, здравни рискове, спестявания в потреблението и алтернативни схеми, социална поносимост на тарифите и прилагане на принципа „замърсителят плаща“		

27.	Представеният финансов анализ демонстрира финансовата устойчивост на инвестицията, включително осигурява достатъчно средства за необходими реинвестиции през целия референтен период		
28.	Избраната схема на финансиране и обосновката за размера на помощта е подходяща и адекватна		
29.	Предвиденият принос на ЕС съответства на резултатите от финансовия анализ и на правилата, определени в чл. 55 и чл. 56 на Регламент на Съвета (ЕО) 1083/2006 и неговите изменения		
30.	Разходите, които се иска да бъдат възстановени по проекта, не са предмет на финансиране от друг проект, програма или схема, финансирана от публични средства, средства от националния бюджет и/или бюджета на ЕО		
31.	За инвестиционното предложение е постановено положително решение по ОВОС или решение, с което е преценено да не се извършва ОВОС или становище, че не попада в обхвата на ЗООС и може да бъде осъществено в съответствие с Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони		
32.	Проектът спазва принципите за превантивно действие и опазване на околната среда (в проекта са отчетени всички условия на издадените разрешителни за проекта)		
33.	Спазени са разпоредбите на законодателството в областта на държавните помощи и по-специално изискванията на Регламент (ЕО) 1370/2007 относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт.		
34.	Финансовият план на проекта е подробно и ясно разписан и е в съответствие със заложените дейности		
35.	Обектите на интервенция са върху общинска/държавна недвижима собственост или върху терени с учредено право на строеж в полза на общината.		
36.	Предназначението на обектите на интервенция няма да бъде променяно за период от 5 години след приключване на дейностите по проекта.		
37.	Предназначението на закупените по проекта машини, съоръжения, транспортни средства, нематериални активи няма да бъде променяно за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта.		
38.	Бенефициентът е осигурил източник/ци на финансиране за разходите по проекта, които не се покриват от безвъзмездната финансова помощ по оперативната програма, включително за собствено участие.		
39.	Бенефициентът е предвидил организационна структура/звено за управление на проекта, в съответствие с изискванията, посочени в поканата за кандидатстване, и е предвидил механизми, позволяващи мониторинг и текущ контрол на изпълнението на проекта и своевременното предприемане на корективни мерки		
40.	Бенефициентът е предвидил дейности по извършване на независим одит на проекта		

41.	Предвидени са дейности за информация и публичност, в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 1828/2006		
-----	--	--	--

В резултат от оценката на проектното предложение Управляващият орган си запазва правото да отстрани заложените от бенефициента дейности по препоръка на оценителната комисия в случаите, когато те са свързани с недопустими или необосновани разходи. Управляващият орган си запазва правото да намали проектния бюджет по препоръка на оценителната комисия, в случаите, в които разходите са недопустими или не отговарят на пазарната им стойност, като се съблюдава изискването за процентно съотношение между отделните разходи.

ВАЖНО!

СЛЕД ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ОЦЕНКАТА ОЦЕНИТЕЛНАТА КОМИСИЯ ЩЕ УВЕДОМИ КОНКРЕТНИТЕ БЕНЕФИЦИЕНТИ КАТО ПУБЛИКУВА НА ИНТЕРНЕТ-СТРАНИЦАТА НА ОПРР – WWW.BGREGIO.EU РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОЦЕНКАТА

ВСЕКИ КОНКРЕТЕН БЕНЕФИЦИЕНТ МОЖЕ ДА ПОДАДЕ ПИСМЕНИ ВЪЗРАЖЕНИЯ СРЕЩУ ОТХВЪРЛЯНЕТО НА ПРОЕКТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ПРЕД ОЦЕНИТЕЛНАТА КОМИСИЯ ЧРЕЗ РЪКОВОДИТЕЛЯ НА УО НА ОПРР В СРОК ДО 5 РАБОТНИ ДНИ ОТ ДАТАТА НА ПУБЛИКУВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА.

5.5. Уведомяване относно решението на Управляващия орган

В срок до 10 работни дни след получаването на доклада на оценителната комисия, ръководителят на УО взема мотивирано решение за одобряване на оценителния доклад и предоставяне или непредоставяне на безвъзмездна финансова помощ по предложението проект, връщане на оценителния доклад за преразглеждане включително и мотивите за това, или отхвърляне на оценителния доклад и прекратяване на процедурата, както и основанията за това.

Конкретният бенефициент ще бъде уведомен писмено за решението на Управляващия орган във връзка с проектното предложение в срок от 15 работни дни от вземане на решението.

В случай на подаване на проектно предложение за голям проект по смисъла на чл. 39 на регламента на Съвета (ЕО) №1083/2006 след одобрение на проектното предложение УО изпраща на ЦКЗ копие от решението по чл. 27 ал. 1 т.1 на ПМС 121 от 31 май 2007г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ заедно с копие от документацията по проекта за изпращане на Европейската комисия.

Европейската комисия оценява проектното предложение, ако е нужно след консултация с външни експерти, включително и Европейската инвестиционна банка въз основа на информацията, която се предоставя от УО, като разглежда съответствието с приоритетите на оперативната програма, приноса му за постигането на целите на тези приоритети и съгласуваността му с другите политики на Общността.

Комисията приема решение във възможно най-кратък срок, но не по-късно от три месеца след представяне на проекта при условие че представянето е в съответствие с чл. 40 на Регламент № 1083/2006 г. Решението определя физическия обект, базата, върху която се прилага процентът на съфинансиране за приоритетната ос и годишния план на финансовия принос от ЕФРР.

Комисията може да откаже финансовия принос от европейските фондове като уведомява държавата-членка за мотивите си в срока и при условията, посочени по-горе.

5.6. Процедура за сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

След положително решение на Договарящия орган за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ конкретният бенефициент ще бъде поканен да сключи договор за изпълнението на проекта.

В случай на голям проект по смисъла на чл. 39 на регламент на Съвета (ЕО) №1083/2006 към сключване на договор се пристъпва след като проектното предложение премине оценката от българска страна и от Европейската комисия и е одобрено от Комисията. Възможно е по решение на Ръководителя на Управляващия орган и съгласие на бенефициента да бъде сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и преди одобрение на проектното предложение от ЕК. В този случай в договора се включва клауза, че в случай на отхвърляне на проектното предложение от ЕК или при одобрение на проектното предложение с по-малък размер на безвъзмездната финансова помощ, договърът може да бъде прекратен или изменен и бенефициентът се задължава да възстанови пълно или частично вече изплатените суми.

Правата и задълженията, които възникват за конкретния бенефициент, са описани в приложения стандартен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ – специални и общи условия (**Приложения Е1 и Е2**).

5.6.1. Специфични условия за изпълнението на проектите

Всички допустими разходи (надлежно доказани със съответната фактура или друг допустим счетоводен документ) могат да бъдат представени за плащане само веднъж – т.е. разходите, за които е поискана безвъзмездна финансова помощ, не могат да бъдат предоставяни за плащане към други източници.

Конкретният бенефициент е задължен да докладва и отчита изпълнението на дейностите по проектното предложение в съответните отчетни форми/формати и документи.

Конкретният бенефициент е задължен да осигури директен достъп на представители на Управляващия орган и и/или други одитиращи институции да извършат проверка на място на резултатите от изпълнението на проектите.

Конкретният бенефициент трябва да води точна и редовна документация и счетоводна отчетност, отразяващи изпълнението на проекта, използвайки подходяща и адекватна електронна система. Конкретният бенефициент се задължава да открие и поддържа отделна банкова сметка или отделна партида към наличната му банкова сметка само за нуждите на проекта като гарантира, че генерираните лихви по нея могат да бъдат проследими и доказани, както и, че информацията по банковата сметка ще позволи лесното идентифициране и проследяване на разходите до и в счетоводните му системи.

В съответствие с Указания на Министъра на финансите (№91-00-502/27.08.2007 г.) относно третиране на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, издадени на основание §6 от Преходните и заключителни разпоредби на ПМС №62/21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, бенефициентите са отговорни за администриране на процеса на определяне на данък върху добавената стойност като допустим разход. ПМС №62/21.03.2007 г. въвежда понятието „възстановим данък добавена стойност” и го определя като недопустим разход за съфинансиране от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС. Конкретният бенефициент ще следва Указанията на Министъра на Финансите за определянето на ДДС като възстановим и като невъзстановим (допустим разход), за оформянето на Искането за плащане, за документалната отчетност, както и всички други свои задължения по Указанията (**Приложение И** към настоящите Изисквания) във връзка с получаване на средства от Управляващия орган.

5.6.2. Окончателен размер на финансирането, предоставено от Договарящия орган

Общата сума, която Договарящият орган ще изплати на конкретния бенефициент, не може да надвишава максималния размер на помощта. Размерът на безвъзмездната финансова помощ по договора е дължим до размера на сертифицираните допустими разходи, извършени от конкретния бенефициент. Недопустими разходи не подлежат на възстановяване.

5.6.3. Невъзможност да се изпълнят целите на проекта

Ако конкретният бенефициент не може да изпълни дейностите, заложи в договора, Договарящият орган има правото да спре плащанията цялостно или частично, в зависимост от невъзможността за изпълнение на задълженията от страна на конкретния бенефициент.

5.6.4. Промени в договора и бюджета

Изменение на договора за безвъзмездна финансова помощ се извършва чрез сключване на анекс (допълнително споразумение) към договора по взаимно съгласие на страните. Анексът към договора не може да нарушава равното третиране на бенефициентите.

Процедура по сключване на анекс към подписан договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР се провежда в следните случаи:

- Промяна на срока за изпълнение на договора за безвъзмездна финансова помощ.
- Промяна в правно-организационната форма на бенефициента;
- Промяна в договорените дейности по проекта, която води до въвеждане на нови дейности/нови бюджетни пера. Освен в случаите на непреодолима сила, въвеждането на нови дейности е недопустимо за финансиране по безвъзмездна финансова помощ и следва да се отрази като собствен принос на бенефициента по бюджета на проекта;
- Намаляване размера на предоставената безвъзмездна финансова помощ по договора в резултат на констатирано от страна на ДО двойно финансиране на дейности/обекти на интервенция или част от дейности по проекта
- Намаляване размера на безвъзмездната финансова помощ по договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с повече от 15 %, но не по-малко от 500 000 лв. в резултат на проведени от бенефициенти процедури за възлагане на обществени поръчки. В този случай допълнителното споразумение следва да се сключи задължително преди подаване на искане за авансово плащане.

В останалите случаи Управляващият орган провежда кореспонденция с бенефициента, събира необходимите доказателства и одобрява или отхвърля писмено исканата промяна.

Недопустими са промени в бюджета на договора, водещи до превишаване на средствата по бюджетни пера, за които има нормативно определен лимит.

5.6.5. Плащания

Плащанията от Договарящият орган към конкретния бенефициент ще се извършват във формата на авансово, междинно/ междинни и окончателно плащания.

Авансовото плащане е до 35% от стойността на безвъзмездната финансова помощ за инфраструктурни проекти.

Авансовото плащане се извършва след представяне на искане за плащане по образец с включени приложения към него на следните документи:.

- копие на подписания от двете страни договор /Бенефициент и Договарящ орган/;
- копие от подписани договори на бенефициента в качеството му на възложител за инфраструктурен проект по дейности за строителство или доставка с включена клауза за авансово плащане;
- запис на заповед по образец или банкова гаранция по образец, както е предвидено в Общите условия на Договора за безвъзмездна финансова помощ;
- копие от Удостоверение за регистрация по чл. 104 от ЗДДС, заверено „вярно с оригинала“ (ако е приложимо);
- декларация от страна на БЕНЕФИЦИЕНТА за наличие/липса на нередност.

Междинно/междинни и окончателно плащания се извършват на базата на действително извършени разходи и след представяне на междинен/междинни и окончателен финансов отчет.

5.6.6. Наблюдение на изпълнението на проекта и постигане на заложените резултати

Съгласно правилата на Регламент (ЕО) 1083/2006 г. (чл. 60(b)) и 1826/2006 г. (чл. 13(2)), Договарящият орган или упълномощените от него лица трябва да извършват проверки за удостоверяване на административните, финансовите, техническите и физическите аспекти на проектите. Проверките могат да бъдат както административни – проверка на документи, предоставени за възстановяване на разходи, така и проверки на място за изпълнение на дейностите, заложените по проектите.

5.6.7. Отчитане на проектите

Бенефициентът трябва да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на проекта, използвайки подходяща система за документация и счетоводно отчитане.

Бенефициентът е задължен да пази цялата документация по проекта за срок от три години след приключване на Оперативната програма в съответствие с чл. 89 (3) от Регламент на Съвета № 1083/2006 г.

След приключване на дейностите по проекта, бенефициентът е задължен да изготви и представи на съответния Регионален отдел **окончателен доклад, попълнен по образец на Договарящия орган**, относно изпълнението и постигнатите резултати. В доклада се посочва постигането на резултатите и целите на съответния проект чрез предварително зададените индикатори, както и се отчита реалното изпълнение на заложените стойности на индикаторите. Докладът трябва да описва и основните проблеми, възникнали по време на изпълнението на съответния проект, как тези проблеми са били решени, както и какви са били причините те да не бъдат преодолени. В случай, че не са постигнати резултатите от проекта или предварително зададените стойности на индикаторите, трябва да бъде представено подробно обяснение за причините.

Бенефициентът трябва да води прецизни и редовни доклади и прозрачни сметки за изпълнението на проекта.

5.6.8. Публичност

Проектът трябва да предвижда мерки за публичност и информираност за популяризиране на получената финансова подкрепа от Оперативна програма „Регионално развитие“ чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) в съответствие с правилата на ЕС за комуникация и визуализация, предвидени в чл. 8 от Регламент (ЕО)1828/2006 г. на

Комисията и приложение 1 към него и с Насоките за осъществяване на мерките по информация и публичност от бенефициентите по ОПРР (**Приложение 3**).

5.7. Списък на приложенията

Документи за ПОПЪЛВАНЕ	ПРИЛОЖЕНИЕ А: Формуляр за кандидатстване за проект за интегриран градски транспорт
	ПРИЛОЖЕНИЕ А1: Формуляр за кандидатстване за голям проект по смисъла на чл. 39 на регламент на Съвета (ЕО) №1083/2006 на български език
	ПРИЛОЖЕНИЕ А2: Формуляр за кандидатстване за голям проект по смисъла на чл. 39 на регламент на Съвета (ЕО) №1083/2006 на английски език
	ПРИЛОЖЕНИЕ Б: Бюджет на проекта (Таблица 1 - Общи допустими разходи, Таблица 2 - Източници на финансиране, Таблица 3 - Опис на дейностите за публичност на проекта, Таблица 4 – Недопустими разходи)
	ПРИЛОЖЕНИЕ В1: Декларация, че проектът не е финансиран от национални програми с публично финансиране, европейски програми или други донорски програми
	ПРИЛОЖЕНИЕ В2: Декларация, че елементите на подземната техническа инфраструктура са напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване и не се предвижда планово изграждане или реконструкция на същите за период от 5 години след приключване на дейностите по проекта
	ПРИЛОЖЕНИЕ В3: Декларация за верността на информацията във формуляра за кандидатстване
	ПРИЛОЖЕНИЕ В4: Декларация за липса на обстоятелства по чл. 7, ал. 1 и 4 от ПМС №121/ 31.05.2007 г. (<i>ако е приложимо</i>)
ПРИЛОЖЕНИЕ В5: Декларация за липса на двойно финансиране (<i>представя се при подписване на договор</i>)	
ПРИЛОЖЕНИЕ Г1: Декларация, от компетентния орган, отговорен за наблюдение на защитените зони, включени в мрежата НАТУРА 2000 на български език	
ПРИЛОЖЕНИЕ Г2: Декларация, от компетентния орган, отговорен за наблюдение на защитените зони, включени в мрежата НАТУРА 2000 на английски език	
ПРИЛОЖЕНИЕ Д1: Декларация за партньорство	
ПРИЛОЖЕНИЕ Д2: Декларация от партньорите	

ДОКУМЕНТИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1: Проект на стандартен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-II: Образец на Искане за плащане</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-III: Формуляр на финансова идентификация</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-IV: Образец на Междинен/Окончателен доклад (технически)</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-V: Образец на Междинен и Окончателен финансов отчет</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-VI: Декларация за собствен принос</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-VII: Образец на доклад за фактически констатации</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-VIII: Образец на запис на заповед</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-IX: Образец на банкова гаранция за авансово плащане</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е2: Общи условия към финансираните договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ Ж: Декларация за нередности</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Ж-1: Уведомително писмо за осчетоводени нередности</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Ж-2: Уведомително писмо за осчетоводени върнати суми по нередности</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ XVII: Указания за съхранение на документите по Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013 г.</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ З: Насоки за осъществяване на мерките по информация и публичност от бенефициентите по ОПРР</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ И:</p> <p>Указания на Министерство на финансите № 91-00-502/27.08.2007 г. за третиране на ДДС като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съ-финансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС</p> <p>Указания на Министерство на финансите ДНФ № 04/26.07.2010 г. относно условията и реда за изплащане на безвъзмездна финансова помощ със средства на Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз и кореспондиращото национално съфинансиране</p> <p>Указания на Министерство на финансите ДНФ № 05/21.10.2010 г. относно сертифициране на разходите по Оперативни програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз</p> <p>Указания на Министерство на финансите ДНФ № 07/22.12.2010 г. относно отписване и възстановяване на недължимо платени и надплатени суми, както и на неправомерно получени или неправомерно усвоени средства по проекти, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз</p> <p>Указания на Министерство на финансите ДДС № 07/04.04.2008 г. относно редът и начинът за предоставяне на общини на средствата на Националния фонд от структурните фондове на Европейския съюз и от Кохезионния фонд, на средствата на Разплащателната агенция към Държавен фонд „Земеделие” и тяхното отчитане</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ И-1: Декларация за съгласие за предоставяне на информация във връзка с ДДС от компетентните органи по приходите</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ И-2: Информация за размера на невъзстановимия данък върху добавена стойност, който се включва като допустим разход по проекта</p>

	ПРИЛОЖЕНИЕ Й: Указания за проекти, генериращи приходи
	ПРИЛОЖЕНИЕ К: Общи насоки за избягване на конфликт на интереси по смисъла на чл. 52 от Регламент (ЕО) 1605/ 2002 и за спазване принципа на безпристрастност и независимост при управление на оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС
	ПРИЛОЖЕНИЕ Л: Методически указания за определяне на размера на финансови корекции за нарушения при изпълнението на проекти, съфинансирани по Оперативна програма „Регионално развитие” 2007 -2013
	ПРИЛОЖЕНИЕ М: Пояснения за разработване на пакет документи, насочени към модернизация и развитие на устойчив градски транспорт от март 2011 г.